

ด่วนที่สุด

ที่ (รธน) ศก ๙/๒๕๖๐

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
ดำเนินการตามมติของวุฒิสภา
๙๙๖๑
เลขรับ
วันที่ 26 ก.ย. 2560
เวลา 09.24 น.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

โทร กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
๒. รายงานการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
๓. การวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
๔. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ ให้แล้วเสร็จและเสนอ
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เสร็จแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ พร้อมนี้
ได้ส่งรายงานการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาเพื่อประกอบการ
พิจารณาด้วยแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

นอกจากนี้ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ก่อนการตรา
กฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้จัดทำเอกสารการวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและ
การวิเคราะห์ผลกระทบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ทั้งนี้ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๐๗ กำหนดให้
ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องมีบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติด้วยนั้น
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงขอเสนอเอกสารบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

/อนึ่ง....

(โปรดพลิก)

อนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญใคร่ขออนุญาตเข้าร่วมชี้แจงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติจนกว่าการพิจารณาจะเสร็จสิ้น

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และโปรดเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๖๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๖๒

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 765/60 วันที่ 26/10/60
เวลา 09.30 ถึง 14.00
สำนักงานประชุม

กลุ่มงานนิติคดี
รับที่ ๓๐ (ณ) ๒๕๖๐
วันที่ ๒๖ / ๑๐ / ๖๐
เวลา ๑๓.๓๓ น.
สำนักงานประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การสรรหา และการวินิจฉัย
การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องตามหน้าที่และอำนาจ
ของศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้น การคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

แล้วแต่กรณี

“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

แล้วแต่กรณี

“คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่ที่ยื่นคำร้องหรือหนังสือต่อศาล เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัย

“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องที่ยื่นต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง และให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นไม่ว่าจะเสนอโดยคำร้องหรือโดยหนังสือ

“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำร้องหรือผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามหนังสือที่ยื่นต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดี

“กระบวนพิจารณา” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกี่ยวกับคดีซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาล ไม่ว่าจะการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้องและเอกสารอื่น ๆ การพิจารณาคดี และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น

“การพิจารณาคดี” หมายความว่า การดำเนินกระบวนพิจารณาใด ๆ รวมถึง การไต่สวน การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย หรือการนั่งพิจารณา

“การนั่งพิจารณา” หมายความว่า การที่ศาลออกนั่งเกี่ยวกับการพิจารณาคดี โดยคู่กรณีมีสิทธิมาอยู่ต่อหน้าศาล

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้ เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐาน ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบ ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดอันมิใช่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล กำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น ใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๓

ศาล

มาตรา ๗ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้

- (๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย
- (๒) คดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ
- (๓) คดีเกี่ยวกับการร้องขอให้เลิกการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๔) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
- (๕) คดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้
- (๖) คดีเกี่ยวกับการเสนอ การแปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใดที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย
- (๗) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
- (๘) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรี
- (๙) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา
- (๑๐) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
- (๑๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๑๒) คดีอื่นที่รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล

หมวด ๒

องค์ประกอบของศาล

มาตรา ๘ ศาลประกอบด้วยตุลาการจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน
- (๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว ตุลาการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีแต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๐ ตลาการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตลาการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ตติยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ในระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการรั้งเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน
- (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
- (๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลวินิจัยว่ามี การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย
- (๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย
- (๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา
- (๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(โปรดพลิก)

- (๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
- (๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการตามมาตรา ๘ (๓) (๔) หรือ (๕) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลหรือองค์กรอิสระองค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้องค์กรอิสระดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของศาล และผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของกรรมการองค์กรอิสระ ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อให้เหลือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของกรรมการองค์กรอิสระ ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อกรรมการสรรหาตาม (๔) ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิได้ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหาตุลาการใหม่ แต่ไม่รวมการสรรหาใหม่หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๒ ววรรคหก ววรรคแปด และวรรคเก้า และมาตรา ๑๓ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตาม (๔) แล้ว จะเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับองค์กรอิสระในขณะเดียวกันมิได้

ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒ ในการสรรหาตุลาการ ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมถึงตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านประกอบด้วย และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของศาล หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การคัดเลือกผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยโดยอนุโลมในการสรรหาหรือคัดเลือก ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย และให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งจะได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่หรือวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสามหรือไม่เกินกึ่งหนึ่ง แล้วแต่กรณี ถ้ายังได้ไม่ครบตามจำนวน ให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่

ภายในสามวันนับแต่วันปิดรับสมัครให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศดังกล่าวให้ระบุนายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติและประวัติการทำงานตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนดด้วย

เมื่อคณะกรรมการสรรหา ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสรรหาหรือคัดเลือกได้บุคคลใดแล้ว ให้เสนอชื่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งใหม่ไม่ได้

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับตุลาการซึ่งยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามีเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือก แต่เมื่อรวมกับตุลาการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึงเจ็ดคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานศาลรัฐธรรมนูญได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าศาลประกอบด้วยตุลาการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือกต่อไปโดยเร็ว

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้วนั้นต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งตุลาการ ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัยให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะพิจารณาและวินิจฉัยมิได้

มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้รับเป็นรายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของประธานกรรมการหรือกรรมการใน ก.ร. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภาได้รับในแต่ละเดือน แล้วแต่กรณี

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและการประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเพื่อคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

โดยให้ประธานศาลฎีกาหรือประธานศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณีเป็นผู้กำหนดเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่น

มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๑๗ ตุลาการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่ตุลาการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าตุลาการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

(๕) ศาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการ

(๖) ต้องคำพิพากษาศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออกจากตำแหน่งให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ตุลาการเลือกตุลาการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙ เมื่อตุลาการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ตุลาการครบวาระ แต่ถ้าตุลาการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ตุลาการพ้นจากตำแหน่ง และยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีตุลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน จะนั่งพิจารณาหรือทำคำวินิจฉัยไม่ได้ ในกรณีเช่นนั้นหากมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของประเทศ ศาลจะร้องขอต่อประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ เพื่อให้มีตุลาการครบเจ็ดคนก็ได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ตุลาการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีตุลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการทำหน้าที่เป็นตุลาการเป็นการชั่วคราวให้ครบเก้าคน โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการได้จนกว่าตุลาการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน ในการแต่งตั้งดังกล่าวให้คำนึงถึงองค์ประกอบตามมาตรา ๘ ด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าตุลาการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๒๓ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง มีความกล้าหาญ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา การเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ที่จัดในเวลาราชการทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่ศาลเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับตุลาการ

มาตรา ๒๔ เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด

มาตรา ๒๕ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของตุลาการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยภาษานั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อมีคำวินิจฉัย การพิจารณาของคณะตุลาการตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และการประชุมอื่นใดตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ให้ตุลาการที่เข้าร่วมประชุมได้รับเบี้ยประชุมตามวรรคหนึ่ง

ให้ตุลาการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของตุลาการ

มาตรา ๒๖ ตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้นให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๒๕ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตายให้ตกให้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง

หมวด ๓

การพิจารณา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๗ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานสอบสวน ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

มาตรา ๒๘ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น

(โปรดพลิก)

มาตรา ๒๙ การพิจารณาคดีจะต้องกระทำ ณ ที่ทำการศาลในวันศาลเปิดทำการ และตามเวลาทำงานที่ศาลได้กำหนดไว้ในระเบียบ แต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือเป็นการจำเป็น ศาลจะมีคำสั่งกำหนดการพิจารณาคดี ณ สถานที่อื่น หรือในวัน หรือเวลาใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๓๐ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้นและวันสุดท้าย ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

มาตรา ๓๑ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตามที่ศาลกำหนดเมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๓๒ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นหรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๓) เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็นในฐานะพยานโดยที่ารู้เห็นเหตุการณ์ในคดี ในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๔) เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก่อน

(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั้นเอง สามี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือลงมาของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พัวพันกับคู่กรณี สามี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๓๓ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ตุลาการ อาจถูกคัดค้านด้วยเหตุอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมไป

มาตรา ๓๔ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการพิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้านตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓

เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่งและศาลอนุญาตแล้ว ให้ตุลาการซึ่งขอถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้น

มาตรา ๓๕ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดแต่อย่างช้าต้องไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเหตุคัดค้านนั้น

เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นโดยเร็ว

มาตรา ๓๖ การยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการตามมาตรา ๓๕ ต้องระบุเหตุที่จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การคัดค้านตุลาการที่พิจารณาวินิจฉัยในเรื่องใดมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่กรณีจัดทำเป็นคำร้องแยกเป็นตุลาการแต่ละราย

มาตรา ๓๗ เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๕ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านประกอบด้วย

การชี้ขาดเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ผู้ทำหน้าที่ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านและคู่กรณีทราบ

การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัวหรืออนุญาตตามคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อมีการชี้ขาดเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านแล้ว มีตุลาการเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงเจ็ดคน ศาลจะร้องขอต่อประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ตุลาการเฉพาะคดีนั้นให้ครบเจ็ดคนก็ได้

มาตรา ๓๘ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

การวินิจฉัยคำวินิจฉัยคดีที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหรือมีความหมายหยابคาย เสียคดี หรืออาฆาตมาดร้าย ไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามมาตรา ๓๘ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ การจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พัก ของบุคคลใด
ที่ศาลเรียกมาในการไต่สวน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์
แห่งการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล

ส่วนที่ ๒

การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือ

ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๔๑ ผู้ที่จะขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ จะต้องเป็นบุคคล
คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบ
ที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เว้นแต่การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีในกรณี
ดังต่อไปนี้ ให้จัดทำเป็นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

(๑) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็น
ของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ หรือนายกรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ
ร่างกฎหมาย

(๒) ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญของกฎหมาย

(๓) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาความชอบ
ด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชกำหนด

(๔) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ขอให้ศาล
พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ

(๕) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี
เกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของ
ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

(๖) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็น
ของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ
ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับ
การประชุมรัฐสภา

(๗) คณะรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับ
ความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๘) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็น
ของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

(๙) การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ (๑๒) ที่ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ

มาตรา ๔๒ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือใช้ถ้อยคำสุภาพ มีรายการครบถ้วนตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุ

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง
- (๒) เรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ต้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) มาตรการของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง
- (๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำสำเนายื่นต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญด้วย

คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องได้ ผู้รับมอบอำนาจต้องบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบอำนาจได้

มาตรา ๔๓ หนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ให้ทำเป็นหนังสือราชการโดยอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ความประสงค์ที่จะให้ศาลดำเนินการ และมาตรการของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๔ การยื่นขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๒) ต้องเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นแล้ว โดยในกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานใด ให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้มีสิทธิยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล ในกรณีที่ปัญหาได้แย้งระหว่างหน่วยงาน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นหนังสือเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล

มาตรา ๔๕ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๐) ได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ครบปีที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่

ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยตรงให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำใดและละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างไร

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๖ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

มาตรา ๔๖ การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๕ ต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่ง อย่างไม่ดังต่อไปนี้

- (๑) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว
- (๒) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน
- (๓) การกระทำที่เป็นการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น
- (๔) เรื่องที่อาจฟ้องร้องเป็นคดีในศาลอื่นได้หรือเป็นคดีที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว
- (๕) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒
- (๖) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตุลาการทหาร รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

มาตรา ๔๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๖ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพประสงค์จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๔๕ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับแก่การยื่นและการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๕ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ ศาลจะแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้มีมากกว่าหนึ่งคณะก็ได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามหลักเกณฑ์ที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด และให้คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้

พิจารณาวินิจฉัยภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าคำสั่งของศาล

ในกรณีที่คณะตุลาการตามวรรคหนึ่งมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นพ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของคณะตุลาการตามวรรคสองให้ถือเสียงข้างมาก

ในกรณีที่ไม่มี การแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายในห้าวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล ได้รับคำร้อง

มาตรา ๔๙ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย และศาลเห็นว่าเป็นกรณีที่ ต้องด้วยมาตรา ๔๑ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและ ดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๐ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาลไว้แล้ว ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอลอนคำร้อง หรือการพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้

ส่วนที่ ๓

องค์คณะและการพิจารณาคดี

มาตรา ๕๑ ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมพิจารณาคดีและร่วมทำ คำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นกรณีตาม วรรคสาม

องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วย ตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากวันนัดไต่สวนครั้งแรกตามมาตรา ๕๘ วรรคสองแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึง เจ็ดคน

ตุลาการซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจ ในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น หากมีปัญหาว่าตุลาการคนใดร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีนั้น หรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยก่อนที่จะดำเนินการกระบวนพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่การไม่ร่วม ทำคำวินิจฉัยจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

(โปรดพลิก)

มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือคณะตุลาการตามมาตรา ๔๘
วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ทำการแก้ไข
ให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควรได้

หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุ
อันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้
หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไข และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๓ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนา
คำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับ
ด้วยโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือ
ไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจง
แก้ข้อกล่าวหา และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๔ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจง
แก้ข้อกล่าวหา ย่อมทำได้ โดยต้องยื่นคำร้องเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่า
เจ็ดวัน แต่ในกรณีที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป
ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้

มาตรา ๕๕ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใด
ระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อ
แห่งใดแห่งหนึ่งตามที่คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

วิธีการส่ง และการปิดประกาศแทนการส่งให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๖ เมื่อศาลรับคดีไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับ
ประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็น
ที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม

ตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูก
คัดค้าน ต้องทำความเห็นส่วนตัวตามประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือลำดับไว้

เมื่อศาลรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่า
เรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้

มาตรา ๕๗ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐาน
เพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวน
หรือยุติการไต่สวนก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงดการสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้

มาตรา ๕๘ การนั่งพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดบุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณาได้

เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดตัดสินครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศให้แก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดตัดสินครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด และให้ปิดประกาศกำหนดนัดดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการศาลด้วย

มาตรา ๕๙ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานหลักฐานได้ และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ในเวลาทำการตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญได้

การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และวิธีการที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๗ ก่อนศาลมีคำวินิจฉัย คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่ต้องยื่นเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๖๐ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ แต่ต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน

มาตรา ๖๑ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่ฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลเอง แล้วให้พยานให้ถ้อยคำในข้อนั้นโดยวิถีดวงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่กรณีถามพยานตามวรรคสองแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๖๒ ศาลอาจอนุญาตให้มีการไต่สวนพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอโดยใช้ระบบการประชุมทางจอภาพได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด

การไต่สวนพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่อ้างพยานนั้น ร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ตั้งมาให้อัยคำ เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดหรือ ที่ศาลอนุญาตให้คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอกำหนด โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นล่วงหน้าต่อศาล และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นเพื่อทราบก่อนวันนัดได้สวนพยานบุคคลหรือ พยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

คู่กรณีทีติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ล่วงหน้าดังกล่าวในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลก่อนวันนัดได้สวนพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าสามวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ในวันได้สวนพยาน ให้พยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ล่วงหน้า แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและคู่กรณีฝ่ายอื่นตามประเด็นที่เสนอต่อศาล ตามวรรคสองและศาลอนุญาต หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือสมควรเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญใดยื่นบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่งต่อศาลแล้วจะขอถอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า นั้นมิได้ และเมื่อพยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่า บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้อัยคำของพยาน

มาตรา ๖๔ ความในมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ ศาลกำหนดให้พยานบุคคลใดหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาให้ถ้อยคำโดยพยานไม่ต้องมาศาลด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่ระยะเวลาตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ให้นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งศาล

มาตรา ๖๕ ระหว่างการได้สวนของศาล ให้ศาลบันทึกรายงานการพิจารณาคดี รวมไว้ในสำนวน และจัดให้คู่กรณีและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ให้ศาลบันทึกการให้อัยคำของพยานในการได้สวนรวมไว้ในสำนวนด้วย โดยใช้ อุปกรณ์บันทึกเสียงหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง หรือโดยวิธีการอื่นใดตามข้อกำหนดของประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๖ คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้มีการแถลงการณ์ เปิดคดีหรือปิดคดีของตนได้ตามที่ศาลเห็นสมควรและภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของคู่กรณีต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาล เห็นสมควรให้กระทำด้วยวาจา และให้นำความในมาตรา ๖๕ วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ให้เป็นไป ตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๗ คู่กรณี พยานในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของตน หรือ บุคคลภายนอกซึ่งมีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมีเหตุผลอันสมควร มีสิทธิขอตรวจดู ข้อคัดสำเนา และขอสำเนาที่มีคำรับรองความถูกต้องของเอกสารในส่วนนั้นได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะกำหนดให้ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมด้วยก็ได้

มาตรา ๖๘ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงานการพิจารณาคดี

มาตรา ๖๙ ให้ตุลาการคนหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายจากศาลเป็นผู้ลงลายมือชื่อ ในคำสั่ง ประกาศ หรือหนังสืออื่นใดของศาล

หมวด ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

มาตรา ๗๐ คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ศาลปรึกษาหารือกันจนกว่าจะได้ข้อยุติ

มาตรา ๗๑ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้ออ้างและคำขอ ตามที่ปรากฏในคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ข้อโต้แย้งในคำชี้แจงข้อกล่าวหา ประเด็นแห่งคดี สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายในแต่ละประเด็น และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง รวมทั้ง ผลแห่งคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อของตุลาการที่วินิจฉัย ถ้าตุลาการคนใด มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้นมอบหมายให้ตุลาการ คนใดคนหนึ่งที่เป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วติดรวมไว้กับคำวินิจฉัย

มาตรา ๗๒ ในการวินิจฉัยคดี ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็น ส่วนตนเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อน แล้วจึงลงมติ

ความเห็นส่วนตนตามวรรคหนึ่ง ให้ทำโดยสังเขปตามข้อกำหนดของประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ

การทำคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคหนึ่ง องค์คณะอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่ง คนใดเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาลก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นส่วนตนของตุลาการทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัย

มาตรา ๗๓ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายแล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้อง หรือผู้มีหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย และให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว

การแจ้งให้คู่กรณีมาฟังคำวินิจฉัยและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง และการแจ้งคำวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๗๔ คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

ให้นำความในมาตรา ๗๒ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งด้วยโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมเปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มีผลในวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้

การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ และให้นำความในมาตรา ๗๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๖ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับบรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕

ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้นการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๗๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้องค์กรอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากองค์กรอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ แต่ไม่ตัดสิทธิขององค์กรอิสระที่จะแต่งตั้งผู้แทนมาในภายหลัง การแต่งตั้งดังกล่าวไม่มีผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปแล้วต้องเสียไป

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่า การพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุลาออก

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๘ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๗๗ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๗๗

ในกรณีที่ต้องมีการคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี ด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๗ วรรคสี่ หรือในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๗๗ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๗๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบตามมาตรา ๒๔ ออกใช้บังคับ เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

เครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๘๐ บรรดาข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๑ การดำเนินการใดส่วน หรือการดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาว่าการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการนั้นต่อไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การสรรหา และการวินิจฉัย การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องตามหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ

กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๗)

(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) คดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา

คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) คดีเกี่ยวกับการร้องขอให้เลิกการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ

สมาชิกวุฒิสภา

(๕) คดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือ

คล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

(๖) คดีเกี่ยวกับการเสนอ การแปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใดที่มีผลให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๗) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุม

สภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

(๘) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรี

(๙) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๑๐) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการ

กระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(๑๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๑๒) คติอื่นที่รัฐธรรมนุญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล

๒.๒ องค์ประกอบของศาลและการได้มาของตุลาการ

กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและเข้ารับการสรรหา ดังต่อไปนี้

(๑) การคัดเลือก ให้คัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสามคน และคัดเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน (ร่างมาตรา ๘ (๑) และ (๒))

(๒) การสรรหา ให้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมาจากสาขานิติศาสตร์จำนวนหนึ่งคน สาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์จำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสองคน (ร่างมาตรา ๘ (๓) (๔) และ (๕))

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาได้ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้ และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามการดำรงตำแหน่งลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

สำหรับการสรรหากำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่คัดสรรบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ (ร่างมาตรา ๑๑ และร่างมาตรา ๑๒)

๒.๓ บทบัญญัติเกี่ยวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

กำหนดให้กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติตามร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๔) นอกจากนี้ กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจโดยรวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง มีความกล้าหาญ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม รวมทั้งต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาด้วย (ร่างมาตรา ๒๓)

(๒) วาระการดำรงตำแหน่ง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว (ร่างมาตรา ๑๗)

(๓) การพ้นจากตำแหน่ง

กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนครบวาระ แต่หากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง (ร่างมาตรา ๑๙) ในกรณีที่ยังไม่มี การแต่งตั้งตุลาการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามียุติการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน จะนั่งพิจารณาหรือทำคำวินิจฉัยไม่ได้ (ร่างมาตรา ๒๐)

(๔) ประโยชน์ตอบแทน

กำหนดให้เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น สำหรับเบี้ยประชุมของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย เบี้ยประชุมกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๕) นอกจากนี้ กำหนดให้ตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า หนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทน (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๔ การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

กำหนดให้การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวน โดยให้ศาล มีอำนาจค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตามที่กำหนดใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้ศาลรับฟัง พยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ และไม่ว่าการไต่สวน พยานหลักฐานจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ให้ศาลสามารถรับฟัง พยานหลักฐานนั้นได้ (ร่างมาตรา ๒๗)

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ให้อำนาจประธาน ศาลรัฐธรรมนูญในการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่ขัดหรือ แย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้า โดยไม่จำเป็น (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๕ การคัดค้านตุลาการและการขอลอนตัวของตุลาการ

(๑) การคัดค้านตุลาการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอาจถูกคัดค้านในกรณีที่มีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นหรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัย ในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือ ญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็นในฐานะพยานโดยที่รู้เห็นเหตุการณ์ ในคดีในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน เป็นต้น (ร่างมาตรา ๓๒) นอกจากนี้ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณา หรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมได้ (ร่างมาตรา ๓๓) สำหรับการยกข้อคัดค้าน คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดแต่อย่างช้าต้องไม่เกินสิบวัน นับแต่วันที่ทราบเหตุคัดค้านนั้น (ร่างมาตรา ๓๔) โดยระบุเหตุที่จะคัดค้านพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและ พหุติการณที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๓๖)

(๒) การขอลอนตัวของตุลาการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะขอลอนตัวจากการพิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้าน โดยให้ตุลาการซึ่งขอลอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้น (ร่างมาตรา ๓๔)

เมื่อมีการขอลอนตัวหรือยื่นคำร้องคัดค้าน ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุขอลอนตัวหรือเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งขอลอนตัวหรือถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำขอลอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในการพิจารณา ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอลอนตัวหรือถูกคัดค้านประกอบด้วย และการชี้ขาดให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก โดยวิธีลงคะแนนลับ (ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๖ การรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาและการละเมิดอำนาจศาล

กำหนดให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมได้ สำหรับการวิจารณ์คำวินิจฉัยคดีที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหรือมีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาฆาตมาดร้าย ไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (ร่างมาตรา ๓๘)

การฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดักเตือน ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๙)

๒.๗ การยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

(๑) ผู้ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ต้องเป็นบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

(๒) วิธีการยื่นคำร้อง ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เว้นแต่กรณีที่กำหนดให้ต้องจัดทำเป็นหนังสือตามร่างมาตรา ๔๑

(๓) แบบและรายละเอียดในคำร้อง คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ มีรายการครบถ้วนตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง เรื่องหรือการกระทำพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง มาตราที่เกี่ยวข้อง และคำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง (ร่างมาตรา ๔๒)

๒.๘ การยื่นคำร้องเฉพาะคดี

(๑) การยื่นขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ต้องเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นแล้ว โดยในกรณีที่ปัญหานั้นเกิดขึ้นกับหน่วยงานใดให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้มีสิทธิยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล ในกรณีที่ปัญหาได้แย้งระหว่างหน่วยงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นหนังสือเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล (ร่างมาตรา ๔๔)

(๒) การยื่นขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔๕) ถ้าบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้เป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้อง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา บุคคลซึ่งถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้ (ร่างมาตรา ๔๗)

๒.๙ การรับคำร้องไว้พิจารณา

ในการพิจารณาว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ ศาลจะแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาก็ได้ โดยเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการที่ศาลแต่งตั้งไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามหลักเกณฑ์ที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด โดยให้มีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในห้าวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล ในกรณีที่คณะตุลาการมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในสองวัน และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นพ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล (ร่างมาตรา ๔๘)

ในกรณีที่ไม่มีแต่งตั้งคณะตุลาการ ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายในห้าวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง (ร่างมาตรา ๔๘ วรรคห้า)

๒.๑๐ องค์คณะและการพิจารณาคดี

กำหนดให้องค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีและทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากวันนัดไต่สวนครั้งแรกแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น หากมีปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีนั้นหรือไม่ ให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (ร่างมาตรา ๕๑)

๒.๑๑ การแก้ไขกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้อง

กำหนดให้ศาลหรือคณะตุลาการซึ่งพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องอาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควรได้ หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง

ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไข และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๕๖)

๒.๑๒ การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล

(๑) การแจ้งข้อกล่าวหา เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หากผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาหรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (ร่างมาตรา ๕๓)

(๒) การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยต้องยื่นคำร้องเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้ (ร่างมาตรา ๕๔)

(๓) การส่งสำเนาคำร้อง การส่งสำเนาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใดระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิสำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งที่คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้ ทั้งนี้ วิธีการส่งและปิดประกาศให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๕๕)

(๔) การกำหนดประเด็นการพิจารณาและการทำความเข้าใจส่วนตัว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม โดยตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูกคัดค้าน ต้องทำความเข้าใจส่วนตัวตามประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือลำดับไว้ (ร่างมาตรา ๕๖)

(๕) การพิจารณาของศาล กำหนดให้การพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศให้แก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด และให้ปิดประกาศกำหนดนัดดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการศาลด้วย (ร่างมาตรา ๕๘)

(๖) การยื่นและตรวจพยานหลักฐาน กำหนดให้คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานหลักฐานได้ และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับการอ้างพยานหลักฐาน ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และวิธีการที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น ทั้งนี้ อาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่ต้องยื่นเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณี ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ แต่ต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๕๙ และร่างมาตรา ๖๐)

(๗) การไต่สวนพยาน กำหนดให้ศาลสอบถามพยานบุคคลเอง โดยอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาล

กำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน (ร่างมาตรา ๖๑) ในการนี้ ศาลอาจอนุญาตให้มีการไต่สวนพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอโดยใช้ระบบการประชุมทางจอภาพได้ (ร่างมาตรา ๖๒)

ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดหรือที่ศาลอนุญาตให้คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอกำหนด และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นเพื่อทราบก่อนวันนัดไต่สวนบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หากคู่กรณีคัดค้านในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลก่อนวันนัดไต่สวนบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าสามวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน และในวันไต่สวนพยาน ให้พยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและคู่กรณีฝ่ายอื่นตามประเด็นที่เสนอต่อศาล หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และเมื่อพยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้ถ้อยคำของพยาน (ร่างมาตรา ๖๓)

(๘) การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่าย มีสิทธิร้องขอให้มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของตนได้ตามที่ศาลเห็นสมควรและภายในเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๖๖)

๒.๑๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

(๑) การทำคำวินิจฉัย ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นส่วนตัวเป็นหนังสือโดยส่งไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ (ร่างมาตรา ๗๒) โดยคำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่จะแนบเสียงเท่ากัน ให้ศาลปรึกษาหารือกันจนกว่าจะได้ข้อยุติ (ร่างมาตรา ๗๐) ในการนี้ หากคำวินิจฉัยมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้ ซึ่งต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม (ร่างมาตรา ๗๕)

(๒) รายละเอียดแห่งคำวินิจฉัย อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้ออ้างและคำขอ ข้อโต้แย้งในคำชี้แจงข้อกล่าวหา ประเด็นแห่งคดี สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในแต่ละประเด็น และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง รวมทั้งผลแห่งคำวินิจฉัย ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อของตุลาการที่วินิจฉัย ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้นมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งที่เป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วตีรวมไว้กับคำวินิจฉัย (ร่างมาตรา ๗๑)

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติ

ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง โดยเมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน (ร่างมาตรา ๗๔)

(๓) ผลของคำวินิจฉัย ให้มีผลในวันอ่าน (ร่างมาตรา ๗๓)

(๔) การประกาศ คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นส่วนตัวของตุลาการทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัย (ร่างมาตรา ๗๒)

๒.๑๔ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับบรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือพ้นจากตำแหน่งที่มิใช่การพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๗๖)

(๒) กำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้นการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ (ร่างมาตรา ๗๖)

(๓) กำหนดให้องค์การอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากองค์การอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ แต่ไม่ตัดสิทธิขององค์การอิสระที่จะแต่งตั้งผู้แทนมาในภายหลัง การแต่งตั้งดังกล่าวไม่มีผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปแล้วต้องเสียไป (ร่างมาตรา ๗๗)

(๔) กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่า การพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว เป็นการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุลาออก คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๗๗) ในการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัย (ร่างมาตรา ๗๘) ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๗๘)

(๕) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับบรรดา ข้อกำหนด ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของศาลที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๘๐) และกำหนดให้ในกรณีที่ยังไม่มีระเบียบเกี่ยวกับเครื่องแบบและการแต่งกายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ร่างมาตรา ๗๙)

(๖) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินการได้ส่วน หรือการดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่มีปัญหาว่าการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการนั้นต่อไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๘๑)

รายงานการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๑๓๐ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ประกอบกับมาตรา ๓๙ และมาตรา ๓๙/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ในการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ได้เชิญผู้แทนจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้องและรอบด้านในการพิจารณา

๒. วันพุธที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.) ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.” ณ ห้องประชุมคณะกรรมการบริหาร หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ โดยมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา ศาลปกครอง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อัยการสูงสุด คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ผู้แทนคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคเอกชน สมาชิกพรรคการเมือง ผู้แทนมหาวิทยาลัย นิสิต นักศึกษา สื่อมวลชน ทุกแขนง และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

๓. จัดให้มีช่องทางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ (Website) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (http://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/draftconwebboard/index_answer.php?wcad=2&wtid=490&t=2) และได้เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวด้วย

๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ที่ได้รับมาสรุปและจัดทำเป็นประเด็นแล้ว นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ

๕. เมื่อได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เสร็จ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำออกเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญด้วยแล้ว

ตารางความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>หลักการ ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การสรรหา และการวินิจฉัยการพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณา วินิจฉัยเรื่องตามหน้าที่และอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินงานของ ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
 กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง สำนักกรรมการ ๒

(โปรดพิมพ์)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>คำปรารภ โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบ กับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ ศาลรัฐธรรมนูญสามารถดำเนินการได้อย่างมี</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว			
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาล รัฐธรรมนูญ พ.ศ.”	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป			
มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหา ความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
กลุ่มงานคณะกรรมการปกครอง สำนักกรรมการ ๒

(โปรดพิจารณา)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้นการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐			
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี “ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณา นับตั้งแต่ที่ยื่นคำร้องหรือหนังสือต่อศาล เพื่อยขอให้พิจารณาวินิจฉัย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอของรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องที่ยื่นต่อศาล เพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p> <p>“ผู้กรณีย์” หมายความว่า ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง และให้รวมถึงผู้สิทธิกระทำการแทนด้วย</p> <p>“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดี ต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นไม่ว่าจะเสนอโดยคำร้องหรือ โดยหนังสือ</p> <p>“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหา ตามคำร้องหรือผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามหนังสือที่ยื่น ต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p> <p>“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดี</p> <p>“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกี่ยวกับคดีซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาล ไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณี ฝ่ายหนึ่งกระทำการต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
หรือศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือ ทุกฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้องและเอกสารอื่น ๆ การพิจารณาคดี และการลงมติ ตลอดจนการ ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น “การพิจารณาคดี” หมายความว่า การดำเนิน กระบวนการพิจารณาใด ๆ รวมถึงการได้สวน การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย หรือการนั่งพิจารณา “การนั่งพิจารณา” หมายความว่า การที่ศาล ออกนั่งเกี่ยวกับการพิจารณาคดีโดยคู่กรณีมีสิทธิ มาอยู่ต่อหน้าศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือ เอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐาน ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยิน หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p> <p>ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดอันมีเกี่ยวกับการพิจารณาคดี ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ งานธุรการของศาลต้องกำหนดระยะเวลา การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย			
มาตรา ๖ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศ เพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของคณะตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
หมวด ๑ ศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๗ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย</p> <p>(๒) คดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ</p> <p>(๓) คดีเกี่ยวกับการร้องขอให้เลิกการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>(๔) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๕) คดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต่อมายังไว้</p> <p>(๖) คดีเกี่ยวกับการเสนอ การปฏิบัติหรือกระทำด้วยประการใดที่มิได้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีการ มีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย</p>	<p>งานสัมพันธ์รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p> <p>คุณสุภัทรา แสงประดับ เสนอความเห็นเป็นเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>๑. ไม่ควรให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากการใช้อำนาจดุลยพินิจของฝ่ายบริหารไม่ควรตรวจสอบโดยฝ่ายตุลาการ และควรตรวจสอบเพียงว่าคณะรัฐมนตรีใช้อำนาจตนถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแล้วหรือไม่</p> <p>๒. การกำหนดเขตอำนาจศาลควรกำหนดให้มีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้สิทธิทางศาลสามารถทราบและเข้าใจได้โดยง่ายว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยคดีประเภทกรณีใดบ้าง</p>	<p>สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว</p> <p>มีบัญญัติไว้แล้วในหมวด ๓ การพิจารณา</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๓) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา</p> <p>(๔) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของความป็นรัฐมนตรี</p> <p>(๕) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา</p> <p>(๑๐) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่ากระทำการทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(๑๒) คดีอื่นที่รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
หมวด ๒ องค์ประกอบของศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๘ ศาลประกอบด้วยตุลาการ จำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง จากบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือก โดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน</p> <p>(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรง ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุด มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือก โดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน</p> <p>(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับ การสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคย ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน</p>	<p>ไม่ได้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาหรือ รัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจาก ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงาน ทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน</p> <p>(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับ หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน</p> <p>ในกรณีมีอาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่า สามปีก็ได้</p> <p>การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึง วันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับ การสรรหา แล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหา</p>			

ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิถีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
จะประกาศตราระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้			
<p>มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติ ตามมาตรา ๘ แล้ว ตุลาการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีแต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา</p> <p>(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๐ ตุลาการต้องไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการหรือ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด</p> <p>(๒) ดิถยาเสพติดให้โทษ</p> <p>(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็น บุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>(๔) เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนใด ๆ</p> <p>(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่</p> <p>(๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>(๘) อยู่ในระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิ สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขัง อยู่โดยหมายของศาล</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล อันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษา อันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>หรือผู้คำ ฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก ฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าย หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปดัญญัติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมี ส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้ งบประมาณรายจ่าย (๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
<p>ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะเวลาสิบปี ก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา (๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา (๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ (๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ</p>		<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในทั้งห้าส่วน บริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหา ผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้าง ของบุคคลใด (๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ (๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง			
มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหา ผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการ ตามมาตรา ๘ (๓) (๔) หรือ (๕) ให้เป็นหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย	งานสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดให้มีผู้แทนจากองค์กรทางการศึกษา เข้ามาเป็นกรรมการสรรหาด้วย	องค์ประกอบของ คณะกรรมการสรรหาตุลาการ ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว
(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำ ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ (๔) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจาก ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)	กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนด คณะกรรมการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระ ในแต่ละองค์กร โดยเฉพาะกรรมการสรรหา ที่มาจากบุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน ให้มีความชัดเจนว่าต้องเป็นคณะกรรมการ ชุดเดียวกัน บุคคลเดียวกัน หรือต่างบุคคลกันเพื่อ ป้องกันไม่ให้มีการกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็น	ได้กำหนดวาระ การดำรงตำแหน่งของกรรมการ สรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) ไว้แล้ว ในวรรคหก และในวรรคเจ็ด ได้กำหนดถึงกรรมการสรรหา จะไปเป็นคณะกรรมการสรรหา สำหรับองค์กรอิสระ ในขณะเดียวกันไม่ได้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการให้เลขานุการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้องค์กรอิสระดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของศาล และผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของกรรมการองค์กรอิสระ ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่</p>		<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>กรรมการสรรหาไว้ล่วงหน้าในการพิจารณาว่าคดีดังกล่าว</p>	<p>ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ในกรณีที่มิได้คะแนนสูงสุดเท่ากันจนเป็นเหตุให้ มีผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้น จับสลากเพื่อให้เหลือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด สองลำดับแรกเพียงสองคน ในการลงคะแนน ครั้งหลังนี้ ถ้ายังไม่ผู้ได้รับคะแนนเสียง เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของกรรมการองค์อิสระ ให้ดำเนินการ เพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับ การคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้ ให้สิทธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อ กรรมการสรรหาตาม (๔) ให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไป</p> <p>ในกรณีที่มิได้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหา ตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบ ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือก ตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้โดยเินระหว่างนั้น</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วย กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่</p> <p>ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระ การดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้อง สรรหาตุลาการใหม่ แต่ไม่รวมการสรรหาใหม่ หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๒ วรรคหก วรรคแปด และวรรคเก้า และมาตรา ๑๓ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม</p> <p>ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหา ตาม (๔) แล้ว จะเป็นกรรมการสรรหา ในคณะกรรมการสรรหาสำหรับองค์กรอิสระ ในขณะที่เดียวกันไม่ได้</p> <p>ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการ สรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญา</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๒ ในการสรรหาตุลาการให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ตั้งแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่ากันในแต่ละด้าน ประกอบด้วย และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ และอำนาจของศาล หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบพิจารณาด้วย</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การคัดเลือกผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการของ</p>	<p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)</p>	<p>๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมเพื่อนำมาทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนอกจากการประกาศรับสมัครให้เกิดความชัดเจน</p> <p>๒. กำหนดนิยามและขอบเขตคำว่า “มีความรับผิดชอบสูง, ความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดหรือคุณลักษณะของบุคคลที่นำมาทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้มีความชัดเจน</p> <p>๓. กำหนดนิยามและขอบเขตคำว่า “บุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไป” ให้ชัดเจนและ และมีรายละเอียดมากเพียงพอว่าหมายถึงบุคคลประเภทใด หรือมีคุณสมบัติอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาสามารถรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการคัดสรรบุคคล ที่จะมาทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการสรรหาไว้ด้วยตัวจะทำให้กระบวนการสรรหาที่มีปัญหาในทางปฏิบัติ</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยโดยอนุโลมในการสรรหาหรือคัดเลือก ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย และให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ผู้ซึ่งจะได้รับคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี</p> <p>ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่หรือวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้มีการลงคะแนนใหม่ สำหรับผู้ได้คะแนนไม่ถึงสองในสามหรือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง แล้วแต่กรณี ถ้ายังได้ไม่ครบตามจำนวน ให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่</p>	<p>งานสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรมาจากภาคีได้รับสมัคร โดยบุคคลทั่วไปสามารถสมัครเข้ารับการสรรหาได้ มีวิธีการสรรหาโดยการให้แสดงวิสัยทัศน์ และให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรพิจารณา</p>	<p>ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การสรรหาเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือกให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่</p> <p>ภายในสามวันนับแต่วันปิดรับสมัครให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปประกาศดังกล่าวให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติและประวัติการทำงานตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนดด้วย</p> <p>เมื่อคณะกรรมการสรรหา ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสรรหาหรือคัดเลือกได้บุคคลได้แล้ว ให้เสนอชื่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>			

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>ในกรณีที่ถูกพิพากษาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกกราบใต ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้พ้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภานี้จะเข้ารับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งใหม่ไม่ได้</p> <p>เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับตุลาการซึ่งยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังไม่ได้ครบจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือก แต่เมื่อรวมกับตุลาการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึงเจ็ดคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานศาลรัฐธรรมนูญได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p>			

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)</p> <p>พลากร่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าศาล ประกอบด้วยตุลาการเท่าที่มีอยู่ และให้ ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกเพิ่มเติมให้ครบ ตามจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือกต่อไปโดยเร็ว ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและ ตุลาการ และเป็นผู้ลงนามรับสนอง พระบรมราชโองการ</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจาก วุฒิสภาให้เป็นตุลาการโดยที่ยังมิได้พ้นจาก ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบ วิชาชีพดังกล่าวแล้วนั้นต่อประธานวุฒิสภา ภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็น เวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความ กราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งตุลาการ ในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว</p>	<p>งานสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>การกำหนดให้กระบวนการสรรหาโดยโยงกับ สมาชิกวุฒิสภาข้อความเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรมี ความโปร่งใสและชัดเจน</p>	<p>สอดคล้องกับบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแล้ว</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>
<p>ให้ถือว่าผู้ยื่นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหา หรือคัดเลือกใหม่</p>			
<p>มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับ คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นที่น่าสงสัยและอำนาจของคณะกรรมการ สรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ สรรหาให้เป็นที่สุด การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหา วินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด การวินิจฉัยให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหา เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ กรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการ สรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือ มีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุม ในขณะพิจารณาและวินิจฉัยมิได้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาได้รับเชิญประชุมและ ค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเชิญประชุมให้กำหนดให้ได้รับเป็น รายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของประธานกรรมการหรือกรรมการใน ก.ร. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ได้รับในแต่ละเดือน แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ แก่การประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและ การประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เพื่อคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย โดยอนุโลม โดยให้ประธานศาลฎีกาหรือ ประธานศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี เป็นผู้กำหนดเชิญประชุมและค่าตอบแทนอื่น</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ตุลาการ ต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรม แก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจงรักภักดีและปฏิบัติตามซึ่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”</p>	<p>นายธีรวัฒน์ ช้วนตัน มีหนังสือเสนอความเห็น ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙</p>	<p>๑. ควรให้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งประธาน ศาลรัฐธรรมนูญทุก ๓ ปี ๖ เดือน นับแต่วันที่ เข้ารับตำแหน่ง โดยให้ที่ประชุมตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญจัดให้มีการเลือกกันเองคนหนึ่ง เป็นประธาน ทั้งนี้ จะเลือกบุคคลซึ่งเคยเป็น ประธานมาแล้วก็ได้</p> <p>๒. การปรับเปลี่ยนตำแหน่งประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ ตามข้อ ๑. ไม่เป็นการขัดต่อ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญ</p>	<p>๑. วาระการดำรงตำแหน่ง ของตุลาการ ได้กำหนดไว้ ในรัฐธรรมนูญแล้ว</p> <p>๒. ตำแหน่งประธาน ศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่สมบัติ ผลัดกันชม</p>
<p>มาตรา ๑๗ ตุลาการมีวาระการดำรงตำแหน่ง เจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ในกรณีที่ตุลาการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าตุลาการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
		ไม่ได้กำหนดถึงช่วงระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ประธานศาลรัฐธรรมนูญ	
	เสนอความเห็นผ่าน website ของคณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ	ศาลรัฐธรรมนูญควรดำรงตำแหน่ง ๕ ปี เนื่องจากอยู่นานไปอาจมีอำนาจมากเกินไป	ตรงตามทบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแล้ว
	งานสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	วาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญควรกำหนดไว้เพียง ๕ ปี	ตรงตามทบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแล้ว
มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระ ตุลาการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือ มาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ (๒) ตาย (๓) ลาออก (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี (๕) ศาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ตุลาการทั้งหมดที่อยู่ในประเทศไทยหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการ (๖) ต้องคำพิพากษาศาลฎีกาหรือศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่าเป็นผู้ผิดวินัยหรือการรักรวยผิดปกติ หรือกระทำให้ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออก จากตำแหน่งให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการด้วย ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการผู้ใดพ้นจาก ตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็น ผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา ให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ตุลาการเลือกตุลาการคนหนึ่งทำหน้าที่แทน ประธานศาลรัฐธรรมนูญ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๙ เมื่อตุลาการจะพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือก ตุลาการใหม่ภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันก่อนวันที่ ตุลาการครบวาระ แต่ถ้าตุลาการพ้นจากตำแหน่ง ด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่ตั้งตำแหน่งว่างลง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ถูกการพ้นจากตำแหน่ง และยังไม่มีแต่งตั้งตุลาการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีตุลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน จะนั่งพิจารณาคำพิพากษาได้ ในกรณี เช่นนั้นหากมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ แห่งความมั่นคงของประเทศ ศาลจะร้องขอต่อ ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ เพื่อให้มีตุลาการ ครบเจ็ดคนก็ได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีตุลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการทำหน้าที่เป็นตุลาการเป็นการชั่วคราวให้ครบเก้าคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการได้จนกว่าตุลาการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนในการแต่งตั้งดังกล่าวให้ค้ำบังถึงองค์ประกอบตามมาตรา ๘ ด้วย</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๒๒ เมื่อมีผู้ร้องโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าตุลาการผู้ได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด</p>			
<p>มาตรา ๒๓ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง มีความกล้าหาญ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม</p> <p>ตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา การเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ที่จัดในเวลาว่างรวมทั้งหมดหรือบางส่วนให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่ศาลเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับตุลาการ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๔ เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบ ของตุลาการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๕ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของตุลาการให้เป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วยกฤษฎีกา และให้ได้รับ เบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ ในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อมีคำวินิจฉัย การพิจารณาของคณะตุลาการตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และการประชุมอื่นใดตามที่กำหนด ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ให้ตุลาการที่เข้าร่วมประชุมได้รับเบี้ยประชุม ตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่าย เป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของตุลาการ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๒๖ ตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทน เป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่ง ด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ครบวาระ (๒) ตาย (๓) ลาออก (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี</p> <p>ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๒๕ คูณด้วย จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับ เป็นหนึ่งปี</p> <p>สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตาย ให้ตกแก่คู่สมรส และทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้น เพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทน ที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
หมวด ๓ การพิจารณา	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๗ การพิจารณาคดีที่ใช้ระบบ ๒ ส่วนโดยให้ศาลมีอำนาจกันหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นผู้ฟ้องหรือเป็นโจทก์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟัง พยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมี กฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมี ข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ ให้โอกาสแก่ผู้กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบ พยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรง ตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)	ควรกำหนดรายละเอียดวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญให้เกิดความชัดเจน ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการ ขั้นตอนและ กรอบระยะเวลาในการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้การทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ เกิดประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจาก ประชาชนมากขึ้น	ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนด กระบวนการพิจารณาของศาลไว้ ทั้งได้กำหนดให้ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ ออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศ เพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้เพิ่มเติมด้วย
	นายธนสมุทร เจริญชัยสิน มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙	ควรกำหนดระยะเวลาการพิจารณาและ วินิจฉัยให้ชัดเจนว่าแต่ละคดีควรพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาเท่าใด ตามเนื้อหา แห่งคดี	- ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดระยะเวลา การดำเนินการตามกระบวนการ พิจารณาของศาลไว้ชัดเจนแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานสอบสวนดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p>	<p>การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>๑. ควรกำหนดระยะเวลาการไต่สวนให้ชัดเจน</p> <p>๒. เห็นด้วยกับการกำหนดให้วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะบังคับได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งถือได้ว่าเป็นการออกช่องว่างในทางกฎหมายวิธีพิจารณาคดีได้อย่างดี</p> <p>๓. เห็นด้วยกับการนำข้อดีของระบบกล่าวหามาใช้ร่วมกับข้อดีของระบบไต่สวน</p> <p>๔. ไม่เห็นด้วยกับการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้กับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม แต่ควรรำพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจาก</p>	<p>- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาของศาลไว้ชัดเจนแล้ว</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วในร่างมาตรา ๒๖ กำหนดให้การพิจารณาคดีที่ใช้ระบบไต่สวนไว้เป็นการเฉพาะ</p> <p>- ความเห็นข้อ ๓ และข้อ ๔ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่กำหนดให้การพิจารณาคดีของศาล มีลักษณะเฉพาะโดยกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้แล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
		<p>โดยสภาพของคดีรัฐธรรมนูญย่อมมีคุณลักษณะอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งย่อมใกล้เคียงกับคดีปกครองมากกว่าคดีแพ่ง</p> <p>๕. ควรกำหนดบทนิยามของคำว่า “การไต่สวน”</p> <p>๖. ควรกำหนดค่านิยมของคำว่า “การไต่สวน” ไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเพื่อเป็นการควบคุมการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ในการใช้อำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญว่าหมายถึงการดำเนินการอย่างไรบ้างและมีขอบเขตแค่ไหนเพียงใด</p> <p>๗. ศาลต้องอำนวยความสะดวกให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน</p>	<p>- ความเห็นในข้อ ๕ และข้อ ๖ ร่างมาตรานี้ได้กำหนดถึงพิจารณาของศาลให้ใช้ระบบไต่สวนโดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงและในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลพิจารณาหลักฐานได้ทุกประเภทไว้ชัดเจนแล้ว</p> <p>- เป็นหลักการทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้แล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๘ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้ว ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้าง ขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๒๙ การพิจารณาคดีจะต้องกระทำ ณ ที่ทำการศาลในวันที่ศาลเปิดทำการและ ตามเวลาที่งานที่ศาลได้กำหนดไว้ในระเบียบ แต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือเป็นการจำเป็น ศาลจะมีคำสั่งกำหนดการพิจารณาคดี ณ สถานที่อื่น หรือในวัน หรือเวลาใด ๆ ก็ได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๓๐ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้น และวันสุดท้าย ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาตรงกับ วันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ให้ในวันทำการถัดไปเป็นวันสุดท้ายของ ระยะเวลา			
มาตรา ๓๑ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตามที่ศาลกำหนดเมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๓๒ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุ อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น หรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเคยพิจารณา วินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือภริยา หรือญาติ ของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือ	การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	๑. เหตุคัดค้านตุลาการ ควรเพิ่มกรณี “ตุลาการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย มีความสนิทสนม มีความขัดแย้ง หรือมีอคติกับคู่กรณี เช่น เป็นเพื่อนร่วมรุ่น หรือเคยแสดงทัศนระบวภหรือ ลบต่อคู่กรณี เป็นต้น” ๒. ควรเพิ่มเหตุคัดค้านตุลาการในกรณีที่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับ คดีร้องขอให้วินิจฉัยด้วย	ความในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ ครบคลุมแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือ ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติ ทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น</p> <p>(๓) เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็น ในฐานะพยานโดยที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ในคดี ในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ คดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน</p> <p>(๔) เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งมาก่อน</p> <p>(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั้นเอง สามมี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พัวพันกับคู่กรณี สามมี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง</p>		<p>๓. ควรกำหนดเหตุคัดค้านตุลาการในกรณีนี้ที่ ตุลาการมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคำร้องที่ขอให้ วินิจฉัย</p> <p>๔. ควรเพิ่มเหตุคัดค้านตุลาการ</p>	
<p>มาตรา ๓๓ ในกรณีมีเหตุอื่นใด นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ตุลาการ อาจถูกคัดค้านด้วยเหตุอื่นที่มีสภาพร้ายแรง ซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสีย ความยุติธรรมไป</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๓๔ ตุลาการจะขอถอนตัวจาก การพิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือ คำสั่งคดีไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้าน ตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ เมื่อมีการขอถอนตัวมารรคหนึ่งและ ศาลอนุญาตแล้ว ให้ตุลาการซึ่งถอนตัว งดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้น</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๓๕ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูก คัดค้านได้ตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้าง โดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ก่อนมี คำวินิจฉัยหรือคำสั่งซึ่งขาดแต่อย่างช้าต้องไม่เกิน สิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุคัดค้านนั้น เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นโดยเร็ว</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๓๖ การยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการ ตามมาตรา ๓๕ ต้องระบุเหตุที่จะคัดค้าน อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
หรือมาตรา ๓๓ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การคัดค้านตุลาการที่พิจารณาวินิจฉัย ในเรื่องใดมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่กรณีจัดทำ เป็นคำร้องแยกเป็นตุลาการแต่ละราย			
มาตรา ๓๓ เมื่อมีการขอถอนตัวตาม มาตรา ๓๔ หรือยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๕ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุ ขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการ ซึ่งขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณา หรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดค่าของถอนตัว หรือคำร้องที่คัดค้านตนเองไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณี จำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในการพิจารณาเหตุขอถอนตัวหรือเหตุ คัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการ ที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านประกอบด้วย	งานสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	กรณีปรากฏเหตุคัดค้านตุลาการหรือตุลาการ ถอนตัว ส่งผลให้ตุลาการต้องพ้นจากองค์คณะจน ไม่สามารถหาเสียงข้างมากในการพิจารณา วินิจฉัยคดีได้ จึงควรวางกลไกให้สามารถแต่งตั้ง ตุลาการเพิ่มเติมแทนตุลาการที่ถูกคัดค้านหรือ ถอนตัว เพื่อให้สามารถหาเสียงข้างมากในการ พิจารณาวินิจฉัยคดีได้	- กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๖๙

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>การชี้ขาดเหตุของถอนตัวหรือเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ผู้ทำหน้าที่ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ</p> <p>เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านและคู่กรณีทราบ</p> <p>การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัวหรืออนุญาตตามคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น</p> <p>เมื่อมีการชี้ขาดเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านแล้ว มีตุลาการเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงเจ็ดคน ศาลจะร้องขอต่อประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ตุลาการเฉพาะคดีนั้นให้ครบเจ็ดคนก็ได้</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๓๘ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในทำนองศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการได้ส่วนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ</p> <p>การพิจารณาคดีวินิจฉัยคดีที่กระทำโดยสุจริต และมีค่าใช้จ่ายหรือมีความหมายหยาบคาย เสียคดี หรืออาชญากรรมร้ายแรง ไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล</p>	<p>เสนอความเห็นผ่านเว็บไซต์ของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ควรมีหลักประกันความเป็นอิสระให้แก่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ปฏิบัติงาน สนับสนุนให้แก่คณะตุลาการ เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง เนื่องจากผลคำวินิจฉัยถือเป็นที่สุดและเด็ดขาดผูกพันทุกองค์กร</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดี และได้กำหนดเรื่องการละเมิดอำนาจศาลไว้ในมาตรา ๓๘ แล้ว</p>
	<p>การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>๑. ควรคุ้มครองบุคคลที่วิจารณ์การพิจารณาคดีหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ไม่ใช่วิธีการทางวิชาการด้วยเรื่องละเมิดอำนาจศาล และควรกำหนดเท่าที่จำเป็น</p> <p>๒. ควรกำหนดขอบเขตหรือนิยามของคำว่า “วิธีการทางวิชาการ” ให้ชัดเจน</p>	<p>บัญญัติไว้แล้วในมาตรา ๓๗ วรรคสอง</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)</p> <p>มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบ ตามมาตรา ๓๘ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็น ลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล</p> <p>(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่ จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี</p> <p>ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ผู้เสนอความเห็น</p> <p>การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>เห็นด้วยกับการกำหนดเรื่องการละเมิด อำนาจศาล แต่ควรกำหนดเท่าที่จำเป็นและ ไม่ควรกำหนดให้มีโทษจำคุก</p>	<p>ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในหลักการเห็นด้วยกับ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง</p>
<p>มาตรา ๔๐ การจ่ายค่าไต่ถาม ค่าพาหนะ เดินทาง และค่าที่พัก ของบุคคลใดที่ศาลเรียกมา ในการไต่สวน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการ ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา คดีของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๔๑ ผู้ที่จะขอให้ศาลพิจารณา วินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ จะต้องเป็นบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น</p> <p>การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตาม มาตรา ๗ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนด ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เว้นแต่การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีในกรณี ดังต่อไปนี้ ให้จัดทำเป็นหนังสือขอให้ศาล พิจารณาวินิจฉัย</p> <p>(๑) ประธานรัฐสภา ประธาน สภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ หรือ นายกรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของร่างกฎหมาย</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๒) ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือ ศาลทหาร ขอให้ศาลพิจารณาคำขอด้วย รัฐธรรมนูญของกฎหมาย</p> <p>(๓) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธาน วุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาคำขอด้วย รัฐธรรมนูญของพระราชกำหนด</p> <p>(๔) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ขอให้ศาล พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ (๕) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธาน วุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการ การเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการ อย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของ ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยังไว้</p> <p>(๖) ประธานรัฐสภา ประธาน สภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาล พิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับคำขอด้วย รัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุม</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>สภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา (๗) คณะรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา</p> <p>(๘) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(๙) การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ (๑๒) ที่ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ</p>			
<p>มาตรา ๔๒ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือใช้ถ้อยคำสุภาพ มีรายการครบถ้วนตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง</p> <p>(๒) เรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ต้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๓) มาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง</p> <p>(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจน</p> <p>การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำสำเนายื่นต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญด้วย</p> <p>คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่งหรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้นำงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง</p> <p>ในการดำเนินการขบวนพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือ</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
คำเป็นคดีแทนผู้ร้องได้ ผู้รับมอบฉันทะต้องบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบฉันทะได้			
มาตรา ๔๓ หนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๔๑ วรรคสองให้ทำเป็นหนังสือราชการโดยอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ความประสงค์ที่จะให้ศาลดำเนินการ และมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๔๔ การยื่นขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๒) ต้องเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นแล้ว โดยในกรณีนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานใด ให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้มีสิทธิยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล ในกรณีที่เป็นปัญหาโต้แย้งระหว่างหน่วยงาน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๐) ได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยตรงให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำใดและละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างไร</p> <p>ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาล</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๕๖ การใช้สิทธิยื่นคำร้องตาม มาตรา ๕๕ ต้องมีชื่อเป็นกรณีอย่างน้อยอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนกการร้องหรือ ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการ เฉพาะแล้ว</p> <p>(๒) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็น การเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการนั้นครบถ้วน</p> <p>(๓) การกระทำที่เป็นการใช้อำนาจพิจารณา พิพากษาคดีของศาลอื่น</p> <p>(๔) เรื่องที่อาจฟ้องร้องเป็นคดีในศาลอื่นได้ หรือเป็นคดีที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถึงที่สุดแล้ว</p> <p>(๕) การกระทำของคณะกรรมการ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๒</p>	<p>นายปิยะ ประติงทา ประธานศาล ปกครองสูงสุด มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐</p>	<p>๑. เสนอแก้ไขความใน (๓) ให้ครอบคลุมถึงการ ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ พิจารณาคดีและการบังคับ รวมถึงการ วางทรัพย์สินด้วย และ</p> <p>๒. เสนอเพิ่มความใน (๖) ให้ครอบคลุมถึง การบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการ ศาลปกครอง (ก.ศป.) ด้วย</p>	<p>ความในมาตรา ๕๕ (๓) (๖) มีความหมายครอบคลุมความเห็น ข้อ ๑ และข้อ ๒ ตามลำดับแล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>(๖) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตุลาการทหาร รวมถึง การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร</p>			
<p>มาตรา ๔๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๖ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ คุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้น เป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่ชอบด้วย รัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยความเห็นภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายใน สิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตาม วรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา ตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้อง โดยตรงต่อศาลได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับแก่กรณีผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ประสงค์จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม ให้นำความในมาตรา ๔๕ วรรคสองและ วรรคสามมาใช้บังคับแก่กรณีและการพิจารณา คำร้องตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม</p>			
<p>มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ ศาลจะแต่งตั้ง ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้มากกว่าหนึ่งคนก็ได้ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการตาม วรรคหนึ่ง เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณา วินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานตุลาการ ของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ งานตุลาการของศาลได้รับคำร้องตามหลักเกณฑ์ ที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด และให้</p>	<p>การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>เพิ่มเติมการประกาศตีจาก “ไม่น้อยกว่า ๓ คน” เป็น “ไม่น้อยกว่า ๕ คน”</p>	<p>๓ คนน่าจะเพียงพอ เพราะเป็นการพิจารณาว่า รับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา เท่านั้น และถ้าไม่รับคำร้องไว้ พิจารณาได้กำหนดมาตรการให้ เสนอศาลพิจารณาก็ขึ้นหนึ่งแล้ว</p>

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานตุลาการของศาล คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล</p> <p>ในกรณีนี้ที่คณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง มีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลา ตามวรรคสอง และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นฟ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นฟ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล</p> <p>คำสั่งของคณะตุลาการตามวรรคสอง ให้ถือเสียข้างมาก</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่ารับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายในห้าวัน</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ของศาลได้รับคำร้อง			
มาตรา ๔๙ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาล พิพิจารณาวินิจฉัย และศาลเห็นว่าเป็นกรณี ที่ต้องด้วยมาตรา ๔๑ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้ศาลรับไว้พิจารณา และดำเนินการต่อไป	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๐ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาลไปแล้ว ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือการพิจารณา คำร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๕๑ ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคน ที่จะต้องร่วมพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย	การล้มเลิกที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	การกำหนดให้องค์คณะของศาลในการ พิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัยต้อง	มีข้อยกเว้นตามวรรคสาม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นการมีตามวรรคสาม</p> <p>องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและในการทักคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน</p> <p>ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากวันนัดได้ส่วนครั้งแรกตามมาตรา ๕๔ วรรคสองแล้ว จะร่วมทักคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน</p> <p>ตุลาการซึ่งมีส่วนร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทักคำวินิจฉัยคดีนั้น หากมีปัญหาว่าตุลาการคนใดร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีนั้นหรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยก่อนที่จะดำเนินการขอความเห็นจากผู้วินิจฉัยก่อนที่จะดำเนินการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่การไม่ร่วมทักคำวินิจฉัยจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน</p>	ผู้เสนอความเห็น	<p>ความเห็นที่เสนอ</p> <p>ประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่า ๗ คน หากเกิดเหตุที่ทำให้ตุลาการไม่สามารถร่วมเป็นองค์คณะในการพิจารณาได้ครบตามจำนวนองค์คณะที่กำหนดไว้จากทำให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถดำเนินการพิจารณาคดีนั้นได้</p>	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือคณะตุลาการตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบ กระบวนพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ทำการแก้ไข ให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควรได้</p> <p>หากคู่กรณีไม่ดำเนินการพิจารณาตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไข และให้ศาลดำเนินการกระบวนพิจารณาต่อไป</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๕๓ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้อง ที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนา คำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้อง มารับสำเนา คำร้องภายในระยะเวลาที่ ศาลกำหนด</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ สำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม</p> <p>กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือไม่รับ สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจจะยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา และให้ศาลดำเนินการสอบสวน พิจารณาต่อไป</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		
<p>มาตรา ๕๔ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา ย่อมทำได้ โดยต้องยื่นคำร้อง เสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัย ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่มีการแก้ไข เพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่ต้องวินิจฉัย เปลี่ยนแปลงไป ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๕๕ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใด ระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่คู่กรณี พยาน หรือ ผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้ วิธีการส่ง และการปิดประกาศแทน การส่งให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ประชานศาลรัฐธรรมนูญ	คุณสุภัทร แสงประดับ เสนอ ความเห็นผ่านเว็บไซต์ของ คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ	ควรกำหนดให้มีระบบพนักงานคดีหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ (เจ้าพนักงานตามกฎหมาย) เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือในกระบวนการ พิจารณาของศาลตามระบบวิธีพิจารณาของศาล โดยทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงาน การ พิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น	ระบบพนักงานคดี เป็นเรื่องภายในที่สำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญสามารถ ดำเนินการได้โดยใช้มาตรการ ทางบริหาร ไม่ต้องกำหนด โดยกฎหมาย
	การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	ควรเพิ่มช่องทางการส่งเอกสาร การแจ้ง และการประกาศคำสั่งของศาล ให้ครอบคลุมถึงการ ส่งเอกสารทางโทรศัพท์	ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ประชานศาลรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๕๖ เมื่อศาลรับคดีได้ไว้พิจารณา แล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับประเด็น ที่จะพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ต้องอ่านจากศาลที่จะ แก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็น ที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม ตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาต ให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูกคัดค้าน ต้องทำความเห็นส่วนตัวตามประเด็นและ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือ ลำดับไว้ เมื่อศาลรับเรื่องได้ไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ได้จะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่า เรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลไม่ได้			
มาตรา ๕๗ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหา ข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะ พิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษา เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวน หรือยุติการไต่สวนก็ได้ เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือ ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีควมจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงด การสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>มาตรา ๕๘ การนั่งพิจารณาของศาลให้กระทำได้โดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดบุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณาได้</p> <p>เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดได้ส่วนครั้งแรกให้ส่งสำเนาประกาศให้แก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดได้ส่วนครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด และให้ปิดประกาศกำหนดนัดดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการศาลด้วย</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๕๙ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานหลักฐานได้ และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในเวลาทำการตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญก็ได้</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และวิธีการ ที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ภายใต้บังคับมาตรา ๕๗ ก่อนศาลมีคำวินิจฉัย คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่ต้องยื่นเสียก่อนที่ศาลกำหนดว่าจะมี คำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</p>			
<p>มาตรา ๖๐ เพื่อให้การพิจารณาคดี เป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐาน ก่อนก็ได้ แต่ต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจ พยานหลักฐาน</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๖๑ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่ฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาล เรียกมาเอง ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลเอง แล้วให้พยานให้ถ้อยคำในข้อนั้นโดยวิธีแยงลง ด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถาม</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>พยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซึ่งกถามพยานเพิ่มเติม ตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ชักถามก่อน การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามก็ได้</p> <p>หลังจากคู่กรณีถามพยานตามวรรคสองแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากศาล</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๖๒ ศาลอาจอนุญาตให้มีการไต่สวน พยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอโดยใช้ ระบบการประชุมทางจอภาพได้ โดยให้ฝ่ายที่ ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบดังกล่าว และเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด การไต่สวนพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่า กระทำในท้องพิจารณาของศาล</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและ คู่กรณีฝ่ายอื่นตามประเด็นที่เสนอต่อศาล ตามวรรคสองและศาลอนุญาต หากพยาน ไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยัน ข้อเท็จจริงหรือพยานเห็นล่วงหน้าของพยาน บุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็น พยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือพยานเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือ พยานผู้เชี่ยวชาญนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่น ก็ได้</p> <p>พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญได้ยิน บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือพยานเห็น ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่งต่อศาลแล้วจะ ขอถอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ พยานเห็นล่วงหน้านั้นมิได้ และเมื่อพยานรับรอง บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือพยานเห็น ล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำยืนยัน</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า เป็นส่วนหนึ่งของกรให้ถ้อยคำของพยาน			
มาตรา ๖๔ ความในมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ ศาลกำหนดให้พยานบุคคลใดหรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาล กำหนดแทนการมาให้ถ้อยคำโดยพยานไม่ต้องมา ศาลด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่ระยะเวลา ตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ให้นับแต่วันที่ได้รับ คำสั่งศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๖๕ ระยะเวลาที่ศาล ให้ศาลบันทึกการพิจารณาคดี รวมไว้ในสำนวน และจัดให้คู่กรณีและ พยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ให้ศาลบันทึกการให้ถ้อยคำของพยาน ในการได้รวบรวมไว้ในสำนวนด้วย โดยใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงหรืออุปกรณ์	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
บันทึกภาพและเสียง หรือโดยวิธีการอื่นใด ตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ			
มาตรา ๖๖ คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือ ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้มีการแถลงการณ์ เปิดคดีหรือปิดคดีของตนได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และภายในเวลาที่ศาลกำหนด การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของคู่กรณี ต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลเห็นสมควร ให้กระทำด้วยวาจา และให้นำความใน มาตรา ๖๕ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา ในการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ให้เป็นไป ตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๖๗ คู่กรณี พยานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การให้ถ้อยคำของตน หรือบุคคลภายนอก ซึ่งมีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมิใช่ผลอันสมควร มีสิทธิขอตรวจดู ข้อคดีสำเนา และขอสำเนาที่มี คำรับรองความถูกต้องของเอกสารในส่วนนี้ได้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมด้วยก็ได้			
มาตรา ๖๘ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงาน การพิจารณาคดี	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๖๙ ให้ตุลาการคนหนึ่งซึ่งได้รับ มอบหมายจากศาลเป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำสั่ง ประกาศ หรือหนังสืออื่นใดของศาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
หมวด ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง	การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐	๑. ควรกำหนดให้ศาลเป็นผู้ใกล้เคียง ข้อพิพาท หรือความขัดแย้งมากกว่าการตัดสินว่า ใครแพ้หรือชนะ ทั้งนี้เพื่อสร้างความโปร่งใส และแก้ปัญหาการเมืองที่ผ่านมา เช่น ศาลอาจให้คำแนะนำคำวินิจฉัยโดยให้ถือว่า คำแนะนำนั้นมีผลผูกพันทุกองค์ประกอบเช่นเดียวกัน กับคำวินิจฉัย	๑. หน้าที่และอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ เป็นหน้าที่และอำนาจ ในการวินิจฉัย (Adjudication Function) ๒. ศาลมีอิสระที่จะพิจารณา วินิจฉัยเพื่อความเที่ยงธรรม ในการพิจารณาคดี

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๐ คำวินิจฉัยของศาลให้ถือ เสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติ ไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ศาลปรึกษาหารือกันจนกว่าจะได้ข้อยุติ	ไม่มีผู้เสนอความเห็น	๒. หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นบรรทัดฐานแล้ว หากจะมีคำวินิจฉัยใหม่ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลง บรรทัดฐานเดิม ควรได้รับความเห็นชอบ จากที่ประชุมของศาลรัฐธรรมนูญ	
มาตรา ๓๑ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยข้ออ้างและคำขอตามที่ปรากฏ ในคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ข้อโต้แย้งในคำชี้แจงข้อกล่าวหา ประเด็นแห่งคดี สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา เหตุผล ในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายในแต่ละประเด็น และบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวเนื่อง รวมทั้งผลแห่งคำวินิจฉัย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>คำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อของตุลาการที่วินิจฉัย ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้องค์คณะนั้นมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งที่เป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วติดรวมไว้กับคำวินิจฉัย</p>	<p>การสัมมนาที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐</p>	<p>๑. ครรมีการจัดทำคำวินิจฉัยส่วนตนก่อนคำวินิจฉัยกลาง และควรงำหนดระยะเวลาในการประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถทราบผลของคำวินิจฉัยได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>๒. เห็นด้วยกับเรื่อง การจัดทำความเห็นหรือคำวินิจฉัยส่วนตน การทำความเข้าใจ โดยต้องประกาศผ่านทางเว็บไซต์ หรือส่งสำเนาไปยังคู่กรณีด้วย</p> <p>๓. ครรมีคำวินิจฉัยส่วนตน ความเห็นส่วนตัวหรือความเห็นแย้ง เนื่องจากเป็นประโยชน์แก่ความยุติธรรมและทำให้คำวินิจฉัยอยู่บนพื้นฐาน</p>	<p>ความเห็นข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ สอดคล้องกับหลักการของมาตรา ๗๑ ซึ่งความใน “ความเห็นส่วนตัว”</p>
<p>มาตรา ๗๒ ในกรวินิจฉัยคดี ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นส่วนตัว เป็นหนังสือ พร้อมฟังแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ</p> <p>ความเห็นส่วนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ทำโดยส่งไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>การทำคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคหนึ่ง องค์คณะอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่งคนใด เป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาลก็ได้</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นส่วนตัวของ ตุลาการทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัย		ของการร่วมกันพิจารณาอย่างรอบคอบขององค์ คณะตุลาการพิจารณาคดี ๔. การทำคำวินิจฉัยส่วนตัวของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญต้องทำให้ครบทุกประเด็น ตามที่ได้กำหนดประเด็นไว้ เพราะ อาจส่งผลให้ คำวินิจฉัยกลางไม่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยังในกรณีที่กำหนดประเด็นไว้หลายประเด็นหรือ มีการวินิจฉัยแยกออกเป็นหลายแนวทางและต้อง มีการลงมติในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนด	
มาตรา ๗๓ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผล ในวันอ่าน ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้น ได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องหรือ ผู้หนึ่งซึ่งขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>และให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏ ในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน</p> <p>ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือ มาตรา ๒๓๑ (๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงาน ตุลาการของศาลจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัย ของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยเร็ว</p> <p>การแจ้งให้คู่กรณีมาฟังคำวินิจฉัยและการอ่าน คำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง และการแจ้ง คำวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อกำหนดของ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
<p>มาตรา ๗๔ คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี ต้องประกอบด้วยความ เป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวเนื่อง</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ให้นำความในมาตรา ๗๒ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งด้วยโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมเปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน</p> <p>คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีผลในวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏ ในคำสั่ง</p>			
<p>มาตรา ๗๕ ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยหรือ คำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและ ศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้น ให้ถูกต้องก็ได้</p> <p>การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัย หรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ และให้นำความในมาตรา ๗๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม</p>	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่ง คำวินิจฉัยและวรรคสอง ให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ			
บทเฉพาะกาล	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๗๖ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่ง อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับบรรดาที่มีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ใน ตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนด ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๘	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ตามคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
เรื่อง ให้ตั้งเนืองการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคล ให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ ต่อไปจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้ง ขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่			
มาตรา ๓๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับ ให้องค์กรอิสระแต่งตั้งและผู้แทน ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็น คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากองค์กรอิสระโดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภา ผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติ หน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ แต่ไม่	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>ตัดสิทธิองค์การอิสระที่จะแต่งตั้งผู้แทน มาในภายหลัง การแต่งตั้งดังกล่าวไม่มีผลให้ การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาที่ได้อำนาจ ดำเนินการไปแล้วต้องเสียไป</p> <p>ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลา ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณา และวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับได้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาล รัฐธรรมนูญได้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ พ้นจากตำแหน่งแต่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่ คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย และเพื่อ ประโยชน์ในการรับบำเหน็จตอบแทน</p>			

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่ง ดังกล่าวเป็นการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุลาออก คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา ให้เป็นที่สุด			
มาตรา ๓๘ ให้คณะกรรมการสรรหา ตามมาตรา ๓๗ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับ การแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๓๗ ในกรณีที่ต้องมีการคัดเลือกผู้สมควรได้รับ การแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ การคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็น ตุลาการของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี ด้วยโดยอนุโลม ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจาก ตำแหน่งตามมาตรา ๓๗ วรรคสี่ หรือ ในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภา	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งยังอยู่ในตำแหน่ง ตามมาตรา ๗๗ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเอง ให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และแจ้งให้ ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป			
มาตรา ๗๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบ ตามมาตรา ๒๔ ออกใช้บังคับ เครื่องแบบและ การแต่งเครื่องแบบของตุลาการให้เป็นไป ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องแบบ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		
มาตรา ๘๐ บรรดาข้อกำหนดระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลที่ออกตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	ไม่มีผู้เสนอความเห็น		

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (มาตรา)	ผู้เสนอความเห็น	ความเห็นที่เสนอ	ผลการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
<p>พ.ศ. (มาตรา)</p> <p>พ.ศ. (มาตรา)</p>			
<p>มาตรา ๘๑ การดำเนินการใดสวน หรือ การดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจ ของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้น เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่มีปัญหาว่าการดำเนินการในเรื่องใด ที่ยังค้างพิจารณาอยู่และมีได้บัญญัติ วิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการนั้นต่อไปตามมติของ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีผู้เสนอความเห็น</p>		

การวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๓๐ (๘) และมาตรา ๒๖๗ (๕) เพื่อกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคน มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยคดี การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ องค์คณะตุลาการ และการทำคำวินิจฉัย เพื่อให้การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

มาตรา ๑๓๐ (๘) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลกระทบใด

เป็นการไม่ดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ไม่มีทางเลือกอื่น เนื่องจากรัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีกฎหมายนี้

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

(๑) กำหนดเขตอำนาจการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดขอบเขตของเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญสามารถรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ซึ่งนอกจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

(๒) กำหนดวิธีการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกและการสรรหาเพื่อให้ได้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

(๓) กำหนดวิธีการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นครุหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) กำหนดกระบวนการคัดค้านและถอนตัวของตุลาการ โดยกำหนดเหตุที่จะทำให้กระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเป็นไปโดยไม่มีคามยุติธรรม

(๕) กำหนดองค์คณะตุลาการ วิธีการพิจารณาคดี การทำคำวินิจฉัยและการเปิดเผยผลการวินิจฉัย โดยมีกระบวนการขั้นตอนและระยะเวลาที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้มีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเปิดเผยผลการวินิจฉัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนได้รับความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

(๖) กำหนดบทเฉพาะกาล รองรับคดีให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนด และรองรับข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากนี้ ยังรองรับการดำเนินการไต่สวน หรือการดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะทำให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงสิทธิของตนได้ถูกต้องและชัดเจน และการกำหนดกระบวนการและระยะเวลาไว้ชัดเจนจะทำให้การพิจารณาคดีมีแนวทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่หรือการกระทำใดไม่ให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความเป็นอิสระปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตและเป็นธรรม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเป็นธรรม รวมตลอดถึงการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

ปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญลดน้อยลง และประชาชนมีช่องทางในการได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทย มีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ไม่มี

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชน ทำภารกิจนี้

เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ จึงเป็นหน้าที่และอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชน หรือไม่ อย่างไร

ไม่ควรทำร่วมกับเอกชนเนื่องจากเป็นภารกิจพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ ประชาชน และปกป้องสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งมีได้กำหนดให้เป็นภารกิจ ที่ต้องดำเนินการร่วมกับเอกชน

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำ ภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ไม่ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรตรวจสอบ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงควรเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรอื่น

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชน มากกว่าหรือไม่

ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้นเป็นภารกิจ หลักของศาลรัฐธรรมนูญโดยแท้ มิได้เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการหรือการให้บริการแก่ ประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนี้มีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการถ่วงดุล ความยุติธรรมโดยการพิจารณาพิพากษาคดีตติ

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง.....

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง.....

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง.....

(โปรดพลิก)

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่
ไม่ได้ เนื่องจากมาตรา ๓๓๐ (๘) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้การดำเนินการในเรื่องนี้
ต้องจัดทำเป็นกฎหมาย ไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารแต่เพียงอย่างเดียวได้

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร
จะไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้
เนื่องจากมาตรา ๓๓๐ (๘) ประกอบกับมาตรา ๒๖๗ (๕) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้
การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องจัดทำเป็นกฎหมาย และให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๒๕๐ วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก การดำเนินการภายใต้
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องครอบคลุมพื้นที่ทั่ว
ประเทศ

หอ่ยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญ
บัญญัติให้มีขึ้น และกรณีดังกล่าวไม่มีความจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องใด

มีการหอดระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด.....

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากมาตรา ๓๓๐ (๘) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องตราเป็น
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

ควบคุม (ข้ามไปข้อ ๓.๗) กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม

ระบบผสม (ทั้งควบคุมและส่งเสริม)

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เนื่องจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญมีขึ้นภายหลังจากมีการยื่นคำร้อง
ต่อศาลว่ามีการกระทำขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงมีลักษณะเป็นการตรวจสอบการกระทำที่เกิดขึ้น
มิได้เป็นการดำเนินการในลักษณะป้องกันการกระทำผิด

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

ไม่มี

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร มีความคุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ไม่มี

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

ไม่มี

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่

ไม่มี มีเพียงการใช้ระบบองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

มีความจำเป็นอย่างไร

เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องการความรอบคอบและเป็นหลักประกันในการพิจารณาวินิจฉัยคดีให้เป็นไปโดยยุติธรรม

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

ไม่มี

หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

ไม่มี

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ นายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

ไม่มี

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

ไม่มี

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลโดยองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจตามที่มีการกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

ระบบผสม

(โปรดพลิก)

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด
เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ละเมิดอำนาจศาล เพื่อให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบ
เรียบร้อยของการพิจารณาคดี เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

ความผิดในกรณีละเมิดอำนาจศาลเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณี ศาลอาจใช้ดุลพินิจที่จะลงโทษ
ทางอาญาหรือไม่ก็ได้ เพราะมีทางเลือกอื่นในการลงโทษด้วย กล่าวคือ การตักเตือน และไล่ออกจาก
บริเวณศาล ทั้งนี้ ศาลจะพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน
หรือไม่

ไม่มี

๔.๒ กรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกัน
หรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

เนื่องจากมาตรา ๑๓๐ (๘) และมาตรา ๒๖๗ (๕) ของรัฐธรรมนูญ ให้มีพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ จึงจำเป็นต้องจัดทำ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ขึ้น ทั้งนี้ เดิมมีข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นพระราชบัญญัติที่จะต้องบัญญัติให้ยกเลิกในพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ประชาชน

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ถูกละเมิด
สิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ

ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชิงบวก

การพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในวงกว้าง เนื่องจากเป็นองค์กรที่ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้น หากการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทุกภาคส่วน

- เชิงลบ

ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และเสรีภาพทางวิชาการ

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

เป็นการจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเป็นไปโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นเพียงใด และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัยคดีโดยยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เพราะเป็นการประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญมิให้ถูกล่วงละเมิด และป้องกันมิให้มีการกระทำหรือการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งหากการใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ อันเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันจะส่งผลดีต่อความน่าเชื่อถือทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ต่อไปด้วย

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด

ไม่มี

(โปรดพลิก)

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากนักน้อย เพียงใด

ไม่มี

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามากนักน้อยเพียงใด

ไม่มี

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

ไม่มี

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากนักน้อยเพียงใด

ศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึงการอนุมัติโครงการหรือจัดสรรเงินงบประมาณที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณมีความรอบคอบ รัดกุม และควบคุมงบประมาณของประเทศได้มาก

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัย

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี เนื่องจากเป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะทำให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึงการอนุมัติโครงการหรือจัดสรรเงินงบประมาณ ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณมีความรอบคอบ รัดกุม และเกิดประโยชน์ต่องบประมาณของประเทศ โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้สร้างหรือกำหนดภาระหน้าที่แก่ประชาชน และไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กรซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้นเกินความจำเป็น

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

เป็นไปตามโครงสร้างองค์กรและกรอบอัตรากำลังของข้าราชการตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

องค์คณะตุลาการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปี โดยแยกเป็นงบดำเนินงานและงบลงทุน

งบประมาณปกติของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

ในระหว่างการดำเนินการยกกราบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้จัดให้มีช่องทางในการเผยแพร่และรับฟังความเห็นจากประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยการเผยแพร่ในเว็บไซต์ และการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

เนื่องจากการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระ และปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรอื่น จึงไม่จำเป็นต้องมีการร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมายได้แก่

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก

เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในศาลรัฐธรรมนูญ

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง แต่ละขั้นตอนใช้เวลาในการดำเนินการเท่าใด

(๑) ดำเนินการแต่งตั้งบุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งให้เป็นผู้ตุลาการ ให้องค์กรอิสระดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา

(๒) ในกรณีที่มีการประกาศรับสมัครตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสามวันนับแต่วันปิดรับสมัคร

(๓) ในกรณีที่ตุลาการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ตุลาการครบวาระ แต่ถ้าตุลาการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

(๔) เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าตุลาการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ

(๕) บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว

(๖) บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

(๗) เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง และให้คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล

(๘) เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๙) ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ต้องยื่นคำร้องเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๑๐) เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศให้แก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด

(๑๑) ก่อนศาลมีคำวินิจฉัย คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุนายหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่ต้องยื่นเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๑๒) ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ แต่ต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน

(๑๓) ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ต้องมาเบิกความเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดหรือที่ศาลอนุญาตให้คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอกำหนด โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาล และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นเพื่อทราบก่อนวันนัดสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๑๔) คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นส่วนตัวของตุลาการทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำวินิจฉัย

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม อย่างไร

การใช้ดุลพินิจขององค์คณะตุลาการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม โดยปราศจากอคติทั้งปวง

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อย่างไร ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นตำแหน่งซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจโดยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญด้วย

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

มีการยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต้องเป็นบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่หากบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีได้เอง

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้นหรือไม่ ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

(โปรดพลิก)

๙.๒ มีกรอบในการตรารัฐธรรมนูญเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

มาตรา	กำหนดเวลา
<p>มาตรา ๗๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้องค์การอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑</p>	<p>องค์การอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนเพื่อเป็นคณะกรรมการสรรหาภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ</p>
<p>มาตรา ๗๗ วรคสามและวรคสี่</p> <p>ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุลาออก</p>	<p>คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ</p>
<p>มาตรา ๗๘ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๗๗ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำวินิจฉัยตามมาตรา ๗๗</p>	<p>กรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง</p>

มาตรา	กำหนดเวลา
	ตุ ล า ก า ร ศ า ล รัฐธรรมนูญตามจำนวน ที่ยังว่างอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับ แต่ วัน ที่ มี คำวินิจฉัย

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

 มีการรับฟังความคิดเห็น ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ดำเนินการตาม
แนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กันยายน ๒๕๖๐

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๓๖ (นายนาถฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๖๒

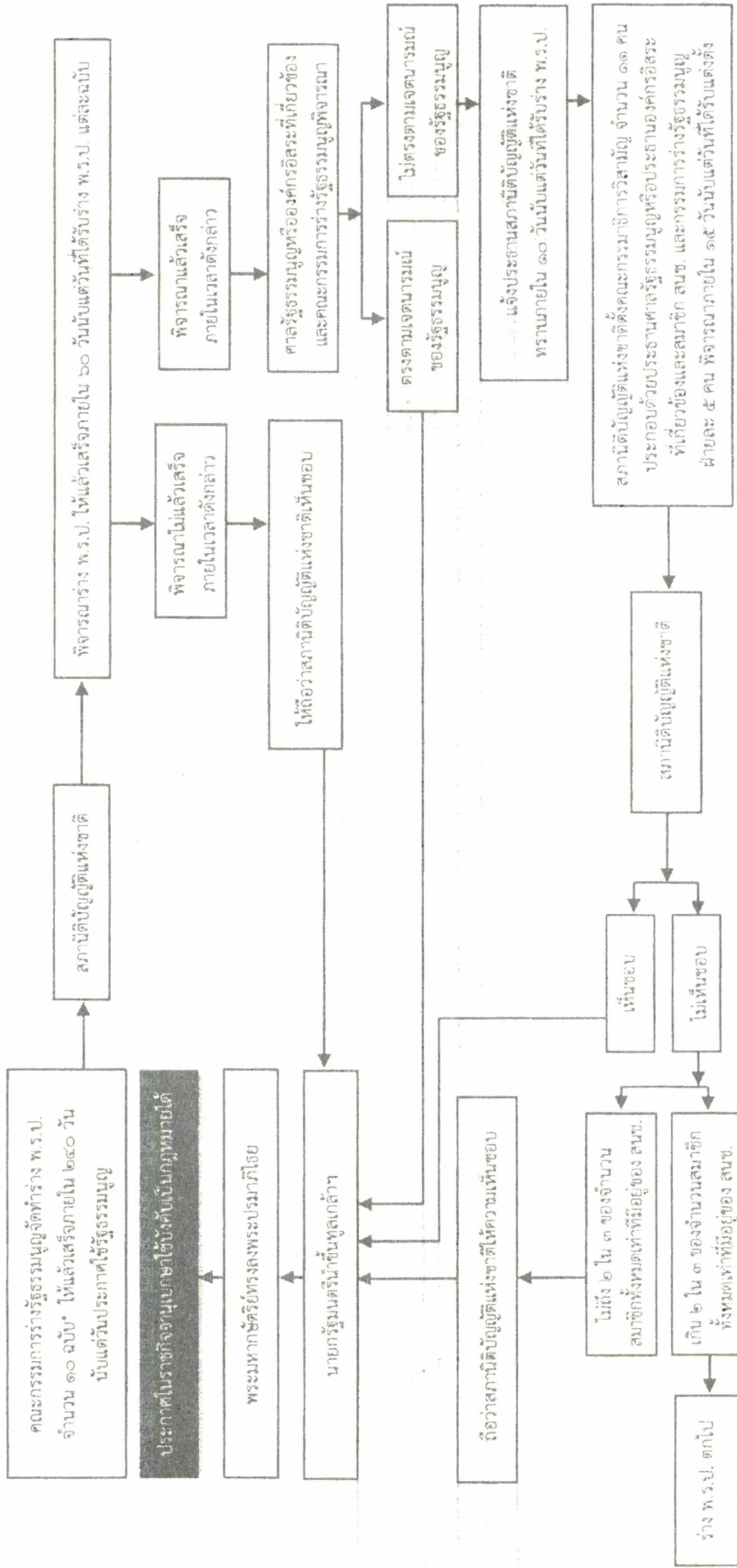
รายงาน ของ

คณะกรรมการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามพหุเฉพาะกาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมายเหตุ : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓๔ ตอนที่ ๕๐ ก หน้า ๑-๓๐ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๐)

- * ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑๐ ฉบับ ดังต่อไปนี้
๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
 ๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 ๔. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
 ๕. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
 ๖. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 ๗. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ๘. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ
 ๙. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
- จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงาน
ของ
คณะกรรมการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการธิการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/ ๓๒๙๙ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๙๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ขึ้น เพื่อพิจารณาและเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
คนที่สอง

คณะกรรมการ

๑. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	ประธานกรรมการ
๒. นายธนนิติ เศรษฐบุตร	รองประธานกรรมการ
๓. นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด	กรรมการ
๔. พลเอก จิระเดช โมกขะสมิต	กรรมการ
๕. พลโท ธีรพล นาคพาณิชย์	กรรมการ
๖. พลเอก ดนัย มีชูเวช	กรรมการ
๗. พลเอก ทรงกิตติ จักกาบาตร์	กรรมการ
๘. นายพจน์ อร่ามวัฒนานนท์	กรรมการ
๙. พลเรือเอก พลเดช เจริญกุล	กรรมการ
๑๐. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๑. นายวิทยา ฉายสุวรรณ	กรรมการ
๑๒. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	กรรมการ

๑๓. ศาสตราจารย์...

รายงานการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
พ.ศ.
ของ
คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๙๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาและเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ โดยกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต่อมาประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการดำเนินการออกไปอีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๓๐ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเสร็จแล้ว ปราบกฏผลการศึกษา ดังนี้

๑. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น

หน่วยงานของศาล

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๑) นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์	เลขาธิการ
๒) นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์	รองเลขาธิการ
๓) นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๔) นายปฐมพงษ์ คำเขียว	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๕) นายภาสพงษ์ เรณูมาศ	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ
๖) นางสาวศัลยา ชาญศรีสมุทร	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๒. ความเป็นมาและสาระสำคัญ

๒.๑ ความเป็นมา

ด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อเสนอ

ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๖๗ วรรคสอง) และสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ (มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่) ดังนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติและเป็นการเตรียมความพร้อมในการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เป็นการล่วงหน้า แล้วนำผลการศึกษาเสนอคณะกรรมการสิทธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาดำเนินการต่อไป ประกอบกับเมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระยะเวลาที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นั้น หากไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการล่วงหน้าแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่เสร็จทันตามกำหนดเวลา เพราะช่วงระยะเวลาในการพิจารณาชั้นกรรมาธิการจะเหลือไม่ถึง ๖๐ วัน ดังนั้น เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการสิทธิการที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งขึ้นก็จะมีข้อมูลและสามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ทันที

๒.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ที่คณะกรรมการใช้เป็นหลักในการพิจารณาศึกษา คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเสร็จเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐) ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ระบุสาระสำคัญไว้ ดังนี้

โครงสร้าง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีจำนวน ๙๖ มาตรา ประกอบด้วย

- ๑) หมวด ๑ ศาล
- ๒) หมวด ๒ องค์ประกอบของศาล
- ๓) หมวด ๓ การพิจารณา
 - ส่วนที่ ๑ บททั่วไป
 - ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย
 - ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี
- ๔) หมวด ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง
- ๕) หมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- ๖) บทเฉพาะกาล

๓. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๓.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ๓.๓ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๓.๔ พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๓.๕ พระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๓.๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๓.๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๓.๘ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ๓.๙ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. (ฉบับที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)
- ๓.๑๐ รายงานผลการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ของคณะกรรมการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๔. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ดำเนินการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยพิจารณาทั้งด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวม รวมถึงการพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ได้ข้อสรุปดังนี้

ด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. การที่มาตรา ๓ กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการมีข้อสังเกต ๒ ประการ ดังนี้

๑.๑ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดว่าให้มี “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” เมื่อพิจารณาจากชื่อของกฎหมายสื่อความหมายได้ว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความ มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับหน่วยงานหรือองค์กร จึงไม่ควรนำเรื่องอื่นมากำหนดไว้ในกฎหมาย “วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” โดยเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับหน่วยงานหรือองค์กรไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ในเรื่องของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเห็นควรให้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่นเดิม ซึ่งอาจไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวให้มีความสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของตุลาการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ฉบับนี้ ประกอบกับคณะกรรมการเห็นควรให้ตัดหมวด ๕ สำนักงาน

ศาลรัฐธรรมนูญ ออกทั้งหมดแล้ว คณะกรรมการจึงเห็นว่าไม่ควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑.๒ เนื่องจากเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หากมีการยกเลิกพระราชบัญญัติดังกล่าวและกำหนดให้เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการเป็นไปตามระเบียบหรือประกาศของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัตินั้นเห็นว่าจะไม่เหมาะสม ประกอบกับคณะกรรมการเห็นควรให้ตัดหมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ออกทั้งหมดแล้ว ดังนั้นจึงไม่ควรยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. การออกข้อกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ควรกำหนดให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งฉบับโดยให้กำหนดเป็น “ข้อกำหนดของศาล” จะเหมาะสมกว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

๓. การไต่สวนพยานบุคคลของศาล เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกรณีของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นระบบกล่าวหา ใช้คำว่า ให้พยาน “เบิกความ” ส่วนกรณีของศาลปกครองซึ่งเป็นระบบไต่สวน ใช้คำว่า “ให้ถ้อยคำ” ดังนั้นเมื่อการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนเช่นเดียวกับศาลปกครองจึงควรใช้คำว่า ให้พยาน “ให้ถ้อยคำ” ทั้งนี้ ควรใช้ถ้อยคำให้สอดคล้องและเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งฉบับ

๔. การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวน ดังนั้นควรแก้ไขคำว่า “สืบพยาน” เป็น “ไต่สวนพยาน” ให้สอดคล้องและเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งฉบับ

หลักการที่เสนอแนะให้เพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๑. ควรเพิ่มเติมหลักการกำหนดให้ “ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา” เพื่อกำหนดสถานะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนและหากตุลาการเป็นผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษสูงขึ้น โดยอาจกำหนดไว้ในตอนท้ายของหมวด ๒ องค์ประกอบของศาล (มาตรา ๒๕/๑)

๒. ควรเพิ่มเติมหลักการที่ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานซึ่งมีผลต่อความมั่นคงของประเทศโดยอาจกำหนดให้ “ตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามอาจมีมติไม่ให้นำเอกสารหรือพยานหลักฐานซึ่งอาจมีผลต่อความมั่นคงของประเทศมาใช้ในคดีได้” เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เอกสารราชการที่มีการกำหนดชั้นความลับหรืออาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศรั่วไหลโดยพิจารณาเทียบเคียงมาจากหลักการตามกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งอาจนำไปกำหนดเพิ่มเติมในมาตราที่เป็นเรื่องของการไต่สวนพยาน (มาตรา ๕๖ วรรคสาม)

๓. ควรเพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับ “มาตรการคุ้มครองชั่วคราวของศาล” เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญอาจต้องพิจารณาวินิจฉัยคดีและมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเครื่องมือให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อใช้อุดช่องว่างในกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการชั่วคราวตามกฎหมายเฉพาะได้โดยตรง ซึ่งในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

๓.๑ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญ ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อป้องกันความรุนแรงที่ใกล้จะถึง ๒) คำร้องของผู้ร้องต้องมีเหตุอันมีน้ำหนักที่ศาลจะวินิจฉัยให้เป็นไปตามคำร้อง เพื่อจำกัดการใช้อำนาจของศาลในการกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอย่างมีเงื่อนไข โดยไม่ให้กระทบต่อเขตอำนาจขององค์กรอื่น (มาตรา ๖๘/๑ วรรคหนึ่ง)

๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวนั้น ควรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล และควรนำข้อกำหนดดังกล่าวส่งให้สภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบ เช่นเดียวกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลในการออกข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าว (มาตรา ๖๘/๑ วรรคสอง)

๔. ควรเพิ่มเติมหลักการให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถกำหนดค่าบังคับได้ แม้คำวินิจฉัยของศาลมีทั้งกรณีที่ไม่ต้องมีค่าบังคับ หรือบางกรณีได้กำหนดกลไกการบังคับรองรับไว้แล้ว แต่เพื่อเป็นการอุดช่องว่างที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหรือในกรณีมีความจำเป็น จึงควรกำหนดให้ศาลมีเครื่องมือที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลได้ ซึ่งทำให้ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับให้มีผลย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์แต่ละกรณีได้เช่นเดียวกับของศาลปกครอง ตามมาตรา ๗๒ วรรคสองของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี (มาตรา ๗๑/๑)

มาตรา ๑ - มาตรา ๒

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๓

ความในมาตรา ๓ ที่กำหนดให้ยกเลิก “(๑) พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (๒) พระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่เห็นว่าไม่ควรนำเรื่องอื่นมากำหนดไว้ในกฎหมาย “วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้นจึงไม่ควรยกเลิกกฎหมาย ๒ ฉบับดังกล่าว

มาตรา ๔

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของบทนิยามศัพท์ดังนี้

๑. คำว่า “ตุลาการประจำคดี” หมายความว่า ตุลาการซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็น เสวตรของผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นรายคดี เพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๒. คำว่า “กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกี่ยวกับคดีซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาล ไม่ว่าจะการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย หรือไม่ รวมถึงการส่งคำร้องและเอกสารอื่น ๆ

การพิจารณาคดี และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย” เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลทั้งหมด ไม่ว่าจะการที่ศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการที่ศาลไม่ได้กระทำต่อคู่กรณี เช่น การตรวจคำร้อง ซึ่งถือเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลด้วย

มาตรา ๕

ความในวรรคสองของมาตรา ๕ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลหรือเลขาธิการมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดอันมิใช่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลหรือเลขาธิการกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ศาลหรือเลขาธิการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ความในวรรคสองของมาตรา ๕ ที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดอันมิใช่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ คำสั่ง นั้น ควรเรียงลำดับกฎหมายลำดับรองใหม่เป็น “ประกาศ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง” เพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบและความสำคัญของกฎหมาย

มาตรา ๖

ความในมาตรา ๖ ที่กำหนดว่า “ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่เห็นว่าการออกข้อกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ควรกำหนดให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งฉบับโดยให้กำหนดเป็น “ข้อกำหนดของศาล” จะเหมาะสมกว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” จึงควรเพิ่มความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๖ เป็น “ข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศของศาล”

หมวด ๑ ศาล

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๗

ความในมาตรา ๗ ที่กำหนดว่า “ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) คดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) คดีเกี่ยวกับการร้องขอให้เลิกการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

(๕) คดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

(๖) คดีเกี่ยวกับการเสนอ การแปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใดที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๗) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

(๘) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรี

(๙) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๑๐) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(๑๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๑๒) คดีอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ ควรเพิ่มเติมให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ “พิจารณาวินิจฉัยคดีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ” เพื่อรองรับบทบัญญัติมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่จะทำให้คดีเป็นที่ยุติโดยไม่ล่าช้าและทำให้ผลของคำวินิจฉัยผูกพันหน่วยงานของรัฐทุกองค์กร ทั้งนี้ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงมาตรการบังคับไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย

หมวด ๒ องค์ประกอบของศาล

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๘ - มาตรา ๑๑

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๑๒

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า กระบวนการสรรหาตุลาการในชั้นการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายชื่อที่เสนอไปยังวุฒิสภา ควรกำหนดระยะเวลาให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน และในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบรายชื่อใดให้ดำเนินการสรรหาใหม่ภายใน ๖๐ วัน โดยเทียบเคียงกับหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐๖ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาในการให้วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการในสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ๓๐ วันนับแต่วันได้รับรายชื่อ สำหรับในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบรายชื่อใด และคณะกรรมการสรรหามีมติยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติระยะเวลาในการดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดไว้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา เนื่องจากต้องมีขั้นตอนการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อ ดังนั้นจึงได้เสนอกำหนดระยะเวลาใหม่เพื่อให้วุฒิสภาดำเนินการได้อย่างละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น

มาตรา ๑๓ - มาตรา ๒๑

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๒๒

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๒ ที่กำหนดว่า “เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าตุลาการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดผู้มีสิทธิร้องขอให้ตุลาการพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือลาออกตามมาตรา ๑๘ (๓) ให้ชัดเจน ซึ่งควรเป็นไปตามมาตรา ๒๔ ของร่างฉบับที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยกำหนดให้ “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าตุลาการคนใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง” เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ตุลาการในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการกำหนดขั้นต้นเพียงว่า “เมื่อมีผู้ร้องขอ” เท่านั้น อาจทำให้ในทางปฏิบัติมีเรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบุคคลเพียงคนเดียวก็สามารถดำเนินการได้ ดังนั้นในฐานะที่ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและวินิจฉัยคดีจึงควรจำกัดผู้มีสิทธิในการร้องขอให้ตุลาการพ้นจากตำแหน่งได้

มาตรา ๒๓ - มาตรา ๒๕

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๒๕/๑ (คณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่)

คณะกรรมการมีข้อสังเกตโดยเห็นควรเพิ่มความเป็นมาตรา ๒๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๒๕/๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา” เพื่อกำหนดสถานะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนและหากตุลาการเป็นผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษสูงขึ้นด้วย

หมวด ๓ การพิจารณา

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๒๖

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๒๖ ที่กำหนดว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการนำสืบพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้มีโอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ ควรเพิ่มความว่า “ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภทไม่ว่าคู่กรณีจะกล่าวอ้างหรือไม่ก็ตาม” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเรียกพยานหลักฐานของศาล

๒. ความในวรรคสองของมาตรา ๒๖ ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๗

ความในมาตรา ๒๗ ที่กำหนดว่า “นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้เท่าที่ไม่ขัด

หรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗ ควรเพิ่มความเป็น “ข้อกำหนดของศาล” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๒. ควรนำหลักการในมาตรา ๖๘ มากำหนดเป็นวรรคสองของมาตรา ๒๗ ว่า “ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่งลงลายมือชื่อในประกาศ คำสั่ง หรือหนังสืออื่นใดของศาลได้” เพื่อลำดับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมาตรา ๒๗ เป็นการกำหนดเรื่องอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญในการออกข้อกำหนดของศาล ซึ่งเนื้อหาตามมาตรา ๖๘ เป็นเรื่องการออกประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือของศาล ซึ่งเป็นเรื่องทั่วไปไม่ใช่เรื่องวิธีพิจารณาคดี จึงควรนำมารวมไว้ในมาตรานี้ได้

มาตรา ๒๘ - มาตรา ๒๙

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๓๐

ความในมาตรา ๓๐ ที่กำหนดว่า “ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตามที่ศาลกำหนดเมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๑

ความในมาตรา ๓๑ ที่กำหนดว่า “ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นหรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๓) เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็นในฐานะพยานโดยที่ารู้เห็นเหตุการณ์ในคดีในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๔) เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก่อน

(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั้นเอง สามี่ ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือลงมาของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พินาศกับคู่กรณี สามี่ ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ควรเพิ่มเหตุคัดค้านตุลาการจำนวน ๒ กรณี โดยคงหลักการตามกฎหมายปัจจุบัน ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ

๑.๑ เคยเป็นกรรมการกฤษฎีกาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณาเรื่อง ตามคำร้องนั้นมาแล้ว

๑.๒ มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับเรื่องตามคำร้องที่ขอให้วินิจฉัย

๒. ควรเพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๓๑ ว่า “สามี่หรือภริยาตามวรรคหนึ่ง หมายความว่าผู้ที่อยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย” เพื่อขยายความ ในการกำหนดเหตุคัดค้านให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

มาตรา ๓๒ - มาตรา ๓๖

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๓๗

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๗ ที่กำหนดว่า “ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำศาล หรือบริเวณ ที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการโต้วสวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรให้อำนาจแก่ศาลในการกำหนดเป็น “ข้อกำหนดของศาล” จะเหมาะสมกว่าการกำหนดเป็น “ระเบียบ”

มาตรา ๓๘

ความในมาตรา ๓๘ ที่กำหนดว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามมาตรา ๓๗ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่งเป็น “หรือระเบียบข้อกำหนดของศาลตามมาตรา ๓๗” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในมาตรา ๓๗

๒. ควรเพิ่มความเป็นวรรคหนึ่ง/๑ โดยคงหลักการตามมาตรา ๔๑ ของร่างฉบับที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า “การสั่งลงโทษตาม (๓) ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” เพื่อให้การลงโทษจำคุกและโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้รับการพิจารณาที่รอบคอบมากยิ่งขึ้น

มาตรา ๓๙

ความในมาตรา ๓๙ ที่กำหนดว่า “การจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พักของบุคคลใดที่ศาลเรียกมาในการไต่สวน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ประมวลข้อกำหนดของศาล” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๔๐

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคสองของมาตรา ๔๐ ได้กำหนดแยกประเภทคดีที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คดีใดต้องกระทำเป็นคำร้อง หรือคดีใดต้องจัดทำเป็นหนังสือ โดยประเภทของคดีที่ต้องจัดทำเป็นหนังสือตามความใน (๖) ของมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่ “ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา” ควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยเรียงลำดับร่างข้อบังคับเป็น “ร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา” เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อความขึ้นต้นในการเรียงลำดับของประธานแห่งสภา โดยเริ่มต้นจาก “ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา”

๒. ความในวรรคสองของมาตรา ๔๐ ที่กำหนดว่า “การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” และความใน (๙) ของมาตรา ๔๐ ที่กำหนดว่า “การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ (๑๒) ที่ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ” ควรแก้ไขถ้อยคำทั้งสองส่วน

เป็น “ข้อกำหนดของประชาชนศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔๑

ความในมาตรา ๔๑ ที่กำหนดว่า “คำร้องต้องทำเป็นหนังสือใช้ถ้อยคำสุภาพ มีรายการครบถ้วนตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุ

(๑) เรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ต้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๒) มาตรการของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุน

โดยชัดแจ้ง

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำสำเนายื่นต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญด้วย

คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้สำนักงานให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องได้ ผู้รับมอบฉันทะต้องบรรลุนิติภาวะแล้ว และมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบฉันทะได้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑ ควรเพิ่มเติมรายการในคำร้องดังนี้

๑.๑ “ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง” เพื่อให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวผู้ร้อง

๑.๒ ความใน (๒) ของมาตรา ๔๑ ควรเพิ่มความเป็น “มาตรการของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้องหรือหลักกฎหมายทั่วไป” เนื่องจากประเด็นแห่งคดีที่ขอให้ศาลวินิจฉัยบางกรณีไม่มีบทมาตราเป็นข้อสนับสนุนในคำร้อง

๒. ความในวรรคสองของมาตรา ๔๑ ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประชาชนศาลรัฐธรรมนูญด้วย” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. ความในวรรคสี่ของมาตรา ๔๑ ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องก็ได้ ผู้รับมอบฉันทะอำนาจต้องบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบฉันทะร้องได้” ทั้งนี้ เพื่อให้มีความครอบคลุมและมีผลทางกฎหมายที่ชัดเจน

มาตรา ๔๒ - มาตรา ๔๓

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๔๔

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๔ ที่กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ โดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๐) ได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า อายุความของการยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔ ควรเพิ่มความเป็น “โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ดังกล่าว” เพื่อให้เกณฑ์การกำหนดอายุความมีความครอบคลุมกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติและเป็นไป ในรูปแบบเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๕

ความในมาตรา ๔๕ ที่กำหนดให้ “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔ ต้องมิใช่ เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) รัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้ เป็นการเฉพาะแล้ว

(๒) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน

(๓) การกระทำที่เป็นการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น

(๔) เรื่องที่อาจฟ้องร้องเป็นคดีในศาลอื่นได้หรือเป็นคดีที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถึงที่สุดแล้ว

(๕) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๒”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มข้อยกเว้นในการไม่ให้ใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔ ดังนี้

๑. “การกระทำในทางนิติบัญญัติของฝ่ายนิติบัญญัติ” เนื่องจากการกระทำดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงไม่ควรออกกฎหมายเพื่อตรวจสอบ การกระทำที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจ

๒. “การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยข้าราชการฝ่ายตุลาการ รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร และการบริหารงานบุคคล ของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง” เพื่อให้เกิดความครบถ้วนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

มาตรา ๔๖

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๔๗

ความในวรรคสามของมาตรา ๔๗ ที่กำหนดว่า “กรณีตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นฟ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า การดำเนินการตามความในวรรคสามของมาตรา ๔๗ กำหนดในตอนท้ายเพียงว่า “ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล” โดยไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ว่าจะต้องดำเนินการตามความเห็นของศาลภายในระยะเวลาเท่าไร ดังนั้นไม่ว่าศาลจะเห็นฟ้องด้วยหรือไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีก็ตาม ควรกำหนดระยะเวลาการดำเนินการของศาลไว้ด้วย

มาตรา ๔๘

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๔๙

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๙ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือ สรรพิสตรณคดีร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดีไม่มีเหตุที่ต้องวินิจฉัยคดีนั้น ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ เว้นแต่การพิจารณาคดีต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” โดยมีเหตุผลในการแก้ไขความว่า “การพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” เป็น “ไม่มีเหตุที่ต้องวินิจฉัยคดีนั้น” เพื่อให้เนื้อความมีความชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ไม่มีอยู่ และเหมาะสมตามหลักภาษา สำหรับการเพิ่มข้อยกเว้นว่า “เว้นแต่การพิจารณาคดีต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” เนื่องจากลักษณะของคดีที่ยื่นต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัยมักจะเป็นประเด็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสาธารณะ รวมถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้นในการที่ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่นั้น ควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะด้วย

ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๕๐

ความในมาตรา ๕๐ ที่กำหนดว่า “ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นกรณีตามวรรคสาม

องค์คณะของศาลในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกแล้ว จะร่วมทำ คำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณาในเนื้อหาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัย คดีนั้น หากมีปัญหว่าตุลาการคนใดร่วมในการพิจารณาในเนื้อหาคดีนั้นหรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัย ก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๐ ควรแก้ไขเป็น “มาตรา ๕๐ ให้เป็นหน้าที่ของ ในการนั่งพิจารณาและทำคำวินิจฉัยตุลาการทุกคนที่ จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒. ความในวรรคสามของมาตรา ๕๐ ควรแก้ไขเป็น “ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่ง ภายหลังจากมีการ นั่งพิชดษณคดีครั้งแรกนัดไต่สวนครั้งแรกแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๕๗ ที่ใช้ถ้อยคำว่า “นัดไต่สวนครั้งแรก”

มาตรา ๕๑ - มาตรา ๕๓

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๕๔

ความในวรรคสองของมาตรา ๕๔ ที่กำหนดว่า “วิธีการส่ง และการปิดประกาศ แทนการส่งให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๕

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๕ เมื่อศาลรับคดีไต่ไต่พิจารณาแล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็น และ ระดับ ประเด็น หรือ ระดับ ประเด็น ที่ ได้ กำหนด หรือ ระดับ ไว้ เดิม

ตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะ ถูกคัดค้าน ต้องทำความเข้าใจส่วนตนตามประเด็น และ ระดับ ประเด็น ที่ ศาล ได้ กำหนด หรือ ระดับ ไว้

เมื่อศาลรับเรื่องใดไต่พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้น ไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้”

เนื่องจากควรให้ศาลกำหนดเฉพาะประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย โดยไม่จำเป็นต้องลำดับ ประเด็นเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่กำหนดไว้ได้ตามควรแห่งกรณี และควรกำหนดให้ศาลจะต้องพิจารณาวินิจฉัยในทุกประเด็นที่กำหนดไว้ด้วย

มาตรา ๕๖

ความในมาตรา ๕๖ ที่กำหนดว่า “หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงดการสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า การไม่ทำการไต่สวน และการไม่รับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา ๕๖ ควรเพิ่มความเป็นวรรคสามว่า “ตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามอาจมีมติไม่ให้นำเอกสารหรือพยานหลักฐานซึ่งอาจมีผลต่อความมั่นคงของประเทศมาใช้ในคดีได้” เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เอกสารราชการที่มีการกำหนดชั้นความลับหรืออาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศรั่วไหลโดยพิจารณาเทียบเคียงมาจากหลักการตามกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

มาตรา ๕๗

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๕๘

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๘ ที่กำหนดว่า “คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานหลักฐานได้ และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในเวลาทำการได้ เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ศาลจะกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อน ตามวิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญก็ได้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๙

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๖๐

ความในมาตรา ๖๐ ที่กำหนดว่า “ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่ฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลมีอำนาจสอบถามพยานบุคคลเอง แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน

การถามพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้
หลังจากคู่กรณีถามพยานตามวรรคสองแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่
จะได้รับอนุญาตจากศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๐ ควรแก้ไขคำว่า “เบิกความ” เป็น “ให้ถ้อยคำ”
เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ

๒. ควรตัดความในวรรคสามของมาตรา ๖๐ ออกทั้งหมด เนื่องจากโดยหลักศาลสามารถ
ถามคำถามได้ทุกประเภท ส่วนกรณี “คำถามนำ” นั้น จะใช้กับคู่ความมากกว่าศาล ดังนั้นจึงไม่ควร
กำหนดไว้

มาตรา ๖๑

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๑
เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๑ ศาลอาจอนุญาตให้มีการไต่สวนพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณี
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอโดย การไต่สวนพยานเช่นนี้อาจใช้ระบบการประชุมทางจอภาพ
ตามข้อกำหนดของศาลได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบดังกล่าวและเป็นผู้
เสียค่าใช้จ่ายในกรณีนี้ทั้งหมด” เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้มีความชัดเจนว่า ศาลสามารถไต่สวนพยาน
ที่อยู่นอกที่ทำการศาลได้เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการดำเนินการไต่สวนพยานของศาล แล้วจึงกำหนด
วิธีการว่าอาจใช้ระบบการประชุมทางจอภาพได้ ซึ่งรายละเอียดในการดำเนินการจะเป็นอย่างไร
ควรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๖๒

ความในมาตรา ๖๒ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่
อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ต้องมา
เบิกความเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด
หรือที่ศาลอนุญาตให้คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอ กำหนด โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง
หรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาล และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นทราบก่อนวันนัดสืบพยานบุคคลหรือพยาน
ผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

คู่กรณีที่ติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น
ล่วงหน้าดังกล่าวในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยานบุคคล
หรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่น้อยกว่าสามวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ในวันสืบพยาน ให้พยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า
แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและคู่กรณีฝ่ายอื่นตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามความในวรรคสอง
และศาลอนุญาต หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟัง
บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้น

เป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญไต่ถามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าตามวรรคหนึ่งต่อศาลแล้วจะขอถอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นมีได้ และเมื่อพยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยาน”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๒ ควรแก้ไขคำว่า “เบิกความ” เป็น “ให้ถ้อยคำ” และความในวรรคสี่ของมาตรา ๖๒ ควรแก้ไขคำว่า “คำเบิกความ” เป็น “การให้ถ้อยคำ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๒. ควรแก้ไขคำว่า “สืบพยาน” เป็น “ไต่สวนพยาน” ทุกแห่ง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบไต่สวน และสอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. ความในวรรคสามของมาตรา ๖๒ ที่กำหนดว่า “หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี” ควรกำหนดเหตุผลที่ “พยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม” ด้วย เพื่อให้ไม่ให้เกิดกรณีเสียเปรียบ ซึ่งบันทึกถ้อยคำดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์กับศาลในการวินิจฉัยคดี

มาตรา ๖๓

ความในมาตรา ๖๓ ที่กำหนดว่า “ความในมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่ศาลกำหนดให้พยานบุคคลใดหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาเบิกความโดยพยานไม่ต้องมาศาลด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่ระยะเวลาตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ทราบคำสั่งศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๖๓ คำว่า “เบิกความ” เป็น “ให้ถ้อยคำ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๔

ความในมาตรา ๖๔ ที่กำหนดว่า “ระหว่างการไต่สวนของศาล ให้ศาลบันทึกการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวน และจัดให้คู่กรณีและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวน ให้บันทึกโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงหรือเครื่องบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๔ ควรเพิ่มความต่อท้ายว่า “หากคู่กรณีหรือพยาน
ลงลายมือชื่อไม่ได้ หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้ศาลทำรายงานจดแจ้งเหตุที่ไม่มีลายมือชื่อเช่นนั้นไว้แทน
การลงลายมือชื่อ” เนื่องจากในทางปฏิบัติมักเกิดปัญหาคู่กรณีและพยานไม่ยอมลงลายมือชื่อ ดังนั้น
เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของรายงานการพิจารณาคดี ควรนำหลักการของมาตรา ๕๐ (๒) แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้เทียบเคียง

๒. ความในวรรคสองของมาตรา ๖๔ ควรแก้ไขคำว่า “คำเบิกความ” เป็น “การให้
ถ้อยคำ” และควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประศาสนศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกต
ในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๕

ความในวรรคสามของมาตรา ๖๕ กำหนดว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา
ในการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประศาสนศาลรัฐธรรมนูญ”
เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๖

ความในมาตรา ๖๖ กำหนดให้ “คู่กรณี พยานในส่วนที่เกี่ยวกับคำเบิกความของตน
หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมีเหตุผลอันสมควรก็ดี มีสิทธิขอตรวจดู ขอดัดสำเนา
และขอสำเนาที่มีคำรับรองความถูกต้องของเอกสารในสำนวนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ
เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ โดยจะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียม
ด้วยก็ได้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขคำว่า “คำเบิกความ” เป็น “การให้ถ้อยคำ” และ
ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประศาสนศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้าน
โครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๗

ความในมาตรา ๖๗ ที่กำหนดว่า “ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงานการพิจารณาคดี”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรตัดมาตรานี้ออกทั้งหมด เนื่องจากสามารถนำมารวม
กับความในมาตรา ๖๔ เรื่องบันทึกรายงานการพิจารณาคดีและการบันทึกคำเบิกความของพยานระหว่าง
การไต่สวนได้จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ ประกอบในทางปฏิบัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะเป็น
ผู้บันทึกรายงานการพิจารณาคดี ซึ่งหากกำหนดไว้เช่นนี้จะทำให้ศาลต้องเป็นผู้บันทึกรายงาน
การพิจารณาคดีเท่านั้น

มาตรา ๖๘

ความในมาตรา ๖๘ ที่กำหนดว่า “ให้ตุลาการคนหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายจากศาล เป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำสั่ง ประกาศ หรือหนังสืออื่นใดของศาล”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรตัดมาตรานี้ออกทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกต ที่เสนอให้นำไปกำหนดไว้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๗

มาตรา ๖๘/๑ (คณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่)

คณะกรรมการมีข้อสังเกตโดยเห็นควรเพิ่มความเป็นมาตรา ๖๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๖๘/๑ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไข เยียวยาในภายหลัง หรือเพื่อป้องกันความรุนแรงอันใกล้จะถึงและคำร้องของผู้ร้องมีเหตุอันมีน้ำหนัก ที่ศาลจะวินิจฉัยให้เป็นไปตามคำร้อง เมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่กรณีได้ยื่นคำขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนด มาตรการหรือวิธีการใด ๆ เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อกำหนด ของศาล

ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่งต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรในวันที่ยื่นข้อกำหนด ดังกล่าว เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอยุติและสภาผู้แทนราษฎร มีมติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งข้อกำหนดดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ยกเลิกข้อกำหนดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ศาล ดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น กำหนดวันตามวรรคนี้ให้หมายถึงวันในสมัยประชุม”

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีและมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเครื่องมือให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อใช้อุดช่องว่างในกรณีที่ ไม่สามารถใช้มาตรการชั่วคราวตามกฎหมายเฉพาะได้โดยตรง ซึ่งในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการ ชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญ ๒ ประการ คือ
 - ๑.๑ เพื่อป้องกันความรุนแรงที่ใกล้จะถึง
 - ๑.๒ คำร้องของผู้ร้องต้องมีเหตุอันมีน้ำหนักที่ศาลจะวินิจฉัยให้เป็นไปตามคำร้อง เพื่อจำกัดการใช้อำนาจของศาลในการกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย อย่างมีเงื่อนไข โดยไม่ให้กระทบต่อเขตอำนาจขององค์กรอื่น
๒. ควรให้นำข้อกำหนดดังกล่าวส่งให้สภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบ การใช้อำนาจของศาลในการออกข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าว

หมวด ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๖๙

ความในมาตรา ๖๙ ที่กำหนดว่า “คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๖๙ ว่า “ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียงในประเด็นใดประเด็นหนึ่งตามที่ศาลได้กำหนดไว้มิได้” โดยคงหลักการตามมาตรา ๘๒ ของร่างฉบับที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการทำคำวินิจฉัยว่าตุลาการทุกคนจะต้องวินิจฉัยในทุกประเด็น และป้องกันปัญหาในทางปฏิบัติที่อาจมีตุลาการงดออกเสียง

มาตรา ๗๐

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗๐ ที่กำหนดว่า “คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้ออ้างและคำขอในคำร้องหรือหนังสือ ข้อโต้แย้งในคำชี้แจงข้อกล่าวหา ประเด็นแห่งคดี สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในแต่ละประเด็น และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง รวมทั้งผลแห่งคำวินิจฉัย”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า รูปแบบคำวินิจฉัยของศาลตามความในมาตรานี้ ควรแก้ไขเป็น “เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในแต่ละประเด็น” เนื่องจากคดีที่นำมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญในบางคดีอาจไม่มีข้อเท็จจริง เช่น คดีที่เกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกัน ดังนั้น จึงควรกำหนดเพียงว่า “เหตุผลในการวินิจฉัยในแต่ละประเด็น”

มาตรา ๗๑

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๗๑ ที่กำหนดว่า “ในการวินิจฉัยคดีตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นส่วนตัวเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ

ความเห็นส่วนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ทำโดยสังเขปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๗๑/๑ (คณะกรรมการเสนอเพิ่มขึ้นใหม่)

คณะกรรมการมีข้อสังเกตโดยเห็นควรเพิ่มความเป็นมาตรา ๗๑/๑ ว่า

“มาตรา ๗๑/๑ คำวินิจฉัยของศาล หากมีความจำเป็นจะต้องบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาล โดยอาจมีเงื่อนไขหรือมาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด และให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่ในการบังคับ รายงานผลการปฏิบัติหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัยหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด”

เนื่องจากแม้คำวินิจฉัยของศาลมีทั้งกรณีที่ไม่ต้องมีคำบังคับ หรือบางกรณีได้กำหนด
กลไกการบังคับรองรับไว้แล้ว แต่เพื่อเป็นการอุดช่องว่างที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหรือในกรณีมีความจำเป็น
จึงควรกำหนดให้ศาลมีเครื่องมือที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลได้ ซึ่งทำให้ศาลสามารถ
กำหนดคำบังคับให้มีผลย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ
ตามคำวินิจฉัยให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวะการณ์แต่ละกรณีได้ เช่นเดียวกับของศาลปกครอง
ตามมาตรา ๗๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำบังคับว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลัง
หรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรม
แห่งกรณี

มาตรา ๗๒

ความในมาตรา ๗๒ กำหนดเกี่ยวกับการอ่านคำวินิจฉัยของศาล ซึ่งความในวรรคห้าของ
มาตรา ๗๒ กำหนดว่า “แจ้งให้คู่กรณีมาฟังคำวินิจฉัยและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง
และการแจ้งคำวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อกำหนดของประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ”
เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๗๓

ความในมาตรา ๗๓ ที่กำหนดว่า “คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี
ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอ้างอิง

ให้นำความในมาตรา ๗๑ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่ง
เสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มีผลในวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏใน
คำสั่ง”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของมาตรา ๗๓
เป็น “คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มีผล นับแต่วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรกฏใน
มีคำสั่ง” เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความในวรรคหนึ่งที่เป็นกรกำหนดเนื้อหา
เกี่ยวกับคำสั่ง

มาตรา ๗๔

ความในมาตรา ๗๔ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาด
หรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไข
เพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้

การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ให้แจ้งคู่มือทราบ และให้นำความในมาตรา ๗๑ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. การแก้ไขเพิ่มเติมคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาล ควรเพิ่มความเป็นวรรคสอง/๑ ของมาตรา ๗๔ ว่า “ห้ามไม่ให้คัดสำเนาคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เว้นแต่จะได้คัดสำเนาคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมนั้นรวมไปด้วย” เพื่อให้เนื้อหามีความครบถ้วน สมบูรณ์ และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒. ความในวรรคสามของมาตรา ๗๔ ควรแก้ไขเป็น “ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

หมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า เนื่องจากข้อสังเกตด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่เห็นว่าจะไม่นำเรื่องอื่นมากำหนดไว้ในกฎหมาย “วิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้นจึงควรตัดหมวดนี้ออกทั้งหมด

บทเฉพาะกาล

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๘๘

ไม่มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

มาตรา ๘๙

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘๙ ที่กำหนดว่า “ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้องค์กรอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ระยะเวลาในการให้องค์กรอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งนั้น กระชั้นชิดเกินไป อีกทั้งกระบวนการสรรหาคณะกรรมการสรรหากระทำได้โดยยากเนื่องจากคณะกรรมการสรรหาในสัดส่วนที่มาจากบุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าวจะเริ่มนับวันที่เมื่อกฎหมายนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอาจทำให้องค์กรอิสระดำเนินการสรรหาได้ไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงเห็นควรขยายระยะเวลาจากเดิม “๑๕ วัน” เป็น “๒๐ วัน” ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

มาตรา ๙๐

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๐ ที่กำหนดว่า “ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๘๙ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๘๙”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ระยะเวลาในการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ตามวรรคหนึ่งนั้น ควรแก้ไขจาก “๓๐ วัน” เป็น “๖๐ วัน” เนื่องจากระยะเวลา ๓๐ วันเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดจนเกินไป เนื่องจากกระบวนการในการสรรหาจะมีขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น ขั้นตอนการเปิดรับสมัคร ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหา และขั้นตอนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาดังนั้น เพื่อให้คณะกรรมการสรรหามีระยะเวลาในการดำเนินการตามสมควร จึงเห็นควรขยายระยะเวลาออกไปเป็น ๖๐ วัน

มาตรา ๙๑ - มาตรา ๙๔

ความในมาตรา ๙๑ ถึงมาตรา ๙๔ ที่กำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อรองรับการยกเลิกพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่น การดำรงตำแหน่งของเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สิทธิ หน้าที่ และความผูกพันของหน่วยงานต่อบุคคลภายนอก การโอนงบประมาณทรัพย์สิน บุคลากร ตลอดจนสิทธิประโยชน์ของบุคลากร รวมทั้งเรื่องเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการในระหว่างที่ยังไม่ระเบียบที่จะกำหนดขึ้นใหม่

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เห็นว่าไม่ควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น จึงควรตัดมาตรา ๙๑ ถึงมาตรา ๙๔ ออกทั้งหมด

มาตรา ๙๕

ความในมาตรา ๙๕ ที่กำหนดว่า “บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลหรือสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตดังนี้

๑. ควรตัดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญออกทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตในด้านโครงสร้างและเนื้อหาในภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เห็นว่าไม่ควรยกเลิกพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. ควรเพิ่มความเป็น “ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ” เพื่อให้เนื้อหา มีความครบถ้วนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

๓. ควรเรียงลำดับกฎหมายลำดับรองเป็น “ข้อกำหนด ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง” เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๖

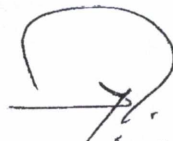
มาตรา ๙๖

ความในมาตรา ๙๖ ที่กำหนดว่า “การดำเนินการไต่สวน หรือการดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่ของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่ตามความในวรรคสอง และกำหนดให้มีการขอมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น หากมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นศาลจะต้องเป็นผู้วินิจฉัยอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องขอมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติไว้ครอบคลุมเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายแล้ว ดังนั้นกรณีตามความในวรรคสองจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร

๕. คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. จึงขอเสนอรายงานพร้อมด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายพรศักดิ์ เจียรนัย)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปผลการดำเนินงาน

การพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

ของ

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา จำนวน ๑๗ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันอังคารที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๒	วันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๓	วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๔	วันอังคารที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๕	วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๖	วันพุธที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๗	วันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๘	วันพุธที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๙	วันจันทร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๐	วันพุธที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๑	วันอังคารที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๑	วันพุธที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๓	วันพุธที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๔	วันพุธที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๕	วันพุธที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๖	วันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๗	วันพุธที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๗	วันจันทร์ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายต้นพงศ์ ตั้งเต็มทอง ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

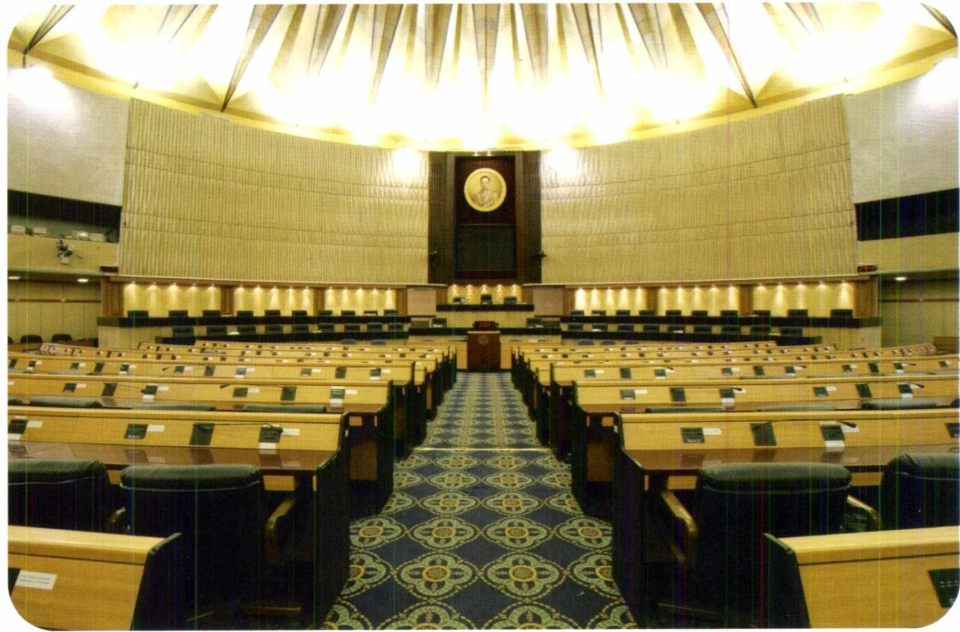
ฝ่ายเลขานุการ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๕

นายสุนทร อินทร์อำ	ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๕
นางสาวพรพนา ปาเฉย	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นางสาวปิยาภา ตริศรี	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นางสาวธนพร เกิดผล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นางแจ่มจรัส มงคลนำ	นิติกรปฏิบัติการ
ว่าที่ร้อยตรีปฐมภรณ์ แป้นจรัสธีรมี	นิติกรปฏิบัติการ
นายธารณ์ธรรม ธรรมวงศ์	วิทยากรปฏิบัติการ
นายเทียนชัย พันธุ์เลิศ	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวสิริลักษณ์ เหมชาติลือชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวอาตีปะห์ อุปี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาววัลย์ณภัทร์ ยอดแย้ม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางพิมพ์วรรณ อุณาอุล	ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
นายภัทรินทร์ พนมชัยวัฒน์	ในการประชุมกรรมการ
นางสาวอมรรรัตน์ อินนุมาต	นิติกรปฏิบัติการ
นายอุดร พันธุ์มิตร	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวจารุณี นันทะชัย	วิทยากรชำนาญการ
	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักกรรมการ ๓ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๔๒๒๙ - ๓๐ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๔๒๓๐

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕